EEN EN ANDER

IN VERBAND MET HET

OERA LINDA BOK

N. V. Mij. VORKINK — BANDOENG :-: 1918

Een en ander in verband met het OERA LINDA BOK

Een en ander in verband met het OERA LINDA BOK

In „het Sanskrta voor Hollanders verklaard" zegt de Schrijver, de Heer D. van Hinloopen Labberton (blz. 20), dat volgens een zijner Hindoeleermeesters in het Sanscrit, het Maurya- of Braahmie-lipi, een Br. Indisch alfabet, van Arischen oorsprong is en ontleend aan het Wiel van de goede Wet met de acht spaken.

Op welke wijze dit gebeurd is, werd den Heer Labberton blijkbaar niet medegedeeld; we moeten dus wel aannemen. dat hier enkel sprake is van eene overlevering.

Het bestaan van die overlevering in het Oosten, misschien nu voor de eerste maal aan een Westerling medegedeeld, versterkte in hooge mate mijn overtuiging, dat het letterschrift van het Oera Linda Bok, *volgens dat Handschrift* gemaakt van het zesspakig Jol (Juul) of Zonnerad en daarin genoemd het oudste zinnebeeld der Godheid, nièt is het fabrikaat van een verdichter.

Waar in beide gevallen sprake is van een symbolisch rad of wiel, mag worden verondersteld, dat bij de vorming van het daaraan ontleende alfabet, volgens zeker plan is gewerkt geworden.

Dat plan heb ik, wat het O. L. B. betreft, getracht te ontdekken en ik meen, niet zonder resultaat. Alvorens echter hierop verder door te gaan, zal het goed zijn eerst een en ander over het Oera Linda Bok zelf mee te deelen en meen ik niet beter te kunnen doen, dan hier in te lasschen den inhoud van eene in 1871 door Dr. J. C. Ottema gehouden lezing, als inleiding opgenomen bij de door hem van dat boek uitgegeven vertaling in 't Nederlandsch.

INLEIDING (*).

De heer C. over de Linden aan den Helder, eerste Meesterknecht bij 's Rijks Marine-werf, bezit een overoud Handschrift, dat sinds onheugelijke jaren in zijne familie vererfd en bewaard is, zonder dat iemand meer de herkomst daarvan wist, of den inhoud er van kende, wegens de onbekendheid van taal en schrift. Alleen wist men, dat eene daaraan verbondene traditie van geslacht tot geslacht de zorgvuldige bewaring daarvan had aanbevolen. Het is gebleken, dat die traditie berustte op den inhoud van twee brieven, waarmede het Handschrift aanvangt: van Hiddo oera Linda Ao. 1256 en van Liko oera Linda Ao. 803.

Het was aan hem gekomen volgens beschikking van zijn grootvader, den heer Andries over de Linden, wonende te Enkhuizen en aldaar overleden den 15 April 1820, in den ouderdom van 61 jaren. Daar de kleinzoon echter destijds nog slechts 10 jaren oud was, moest het H. S. voor hem bewaard worden door zijne tante Aafje Meylhoff geb. over de Linden, wonende te Enkhuizen, die het in Augs. 1848 aan den tegenwoordigen eigenaar ter hand gesteld heeft.

Dr. E. Verwijs daarvan kennis gekregen hebbende, verzocht van dit stuk inzage te mogen hebben en herkende het terstond voor zeer oud Friesch. Hij bekwam tevens vergunning er een afschrift van te vervaardigen ten behoeve van het Friesch Genootschap, en was van oordeel, dat het een stuk van groot belang kon wezen, bijaldien het niet een ondergeschoven en met bedriegelijke oogmerken verdicht geschrift was waarvoor hij vreesde. Het afschrift in mijne handen gesteld zijnde, liet ook mij in den aanvang nog in het onzekere, schoon ik minder bevreesd was, omdat ik niet konde begrijpen, dat iemand een valsch geschrift zoude opstellen zonder eenig doel, en alleen om het geheim te houden. Doch de onzekerheid bleef bestaan, tot dat ik nauwkeurige facsimilés van een paar fragmenten en later het Handschrift zelf onder oogen kreeg. Het eerste gezicht daarvan stelde mij terstond omtrent den hoogen ouderdom van het geschrift gerust.

Oogenblikkelijk toch stonden mij Caesars woorden voor den geest, als hij van het letterschrift der Galliers en Helvetiers sprekende B. G. I. 29 en VI. 14 zegt: Graecis utuntur literis. Echter blijkt uit V. 48 dat het niet geheel grieksche letters waren. Caesar maakt dus slechts eene vergelijking en wel eene zeer juiste. Want het schrift, dat met geen bekende lettervormen geheel overeenkomt, gelijkt oppervlakkig nog het meest op het Grieksche schrift, zoo als het op

(*) Als verslag voorgelezen in eene vergadering van het Friesch Genootschap Februari 1871 en bij deze uitgave onveranderd gelaten.

monumenten of in de oudste handschriften voorkomt en behoort tot den vorm, dien men lapidair of steenschrift noemt. Daarbij is mij later gebleken, dat de schrijver van het laatste gedeelte des boeks een tijdgenoot van Caesar geweest is. De vorm en oorsprong van dit schrift is in het eerste gedeelte des boeks zoo omstandig en uitvoerig beschreven, als men het van geene taal kan aanwijzen. Het is zeer volkomen en bestaat uit 34 letterteekens, waaronder drie afzonderlijke vormen voor de a en u en twee voor de i, e, y en o, benevens vier samengestelde of dubbelde medeklinkers: ng, th, ks en gs. De ng, die als neusklank in geene andere westersche taal een afzonderlijk teeken heeft, is eene ondeelbare verbinding, de th is zacht als in het Engelsch en wordt somwijlen door d vervangen, en de gs komt slechts zeer zelden voor, ik geloof alleen in het woord *segse*, zeggen, in het hedendaagsche Friesch *sidse*, uitgesproken *sisze*.

Het papier, groot kwarto formaat, is katoenpapier, vrij dik, zonder water- of fabrieksmerk, op een raam of draadvorm geschept, met niet zeer wijde perpendiculaire lijnen.

Een inleidende brief geeft het jaar 1256 op als het jaar, waarin het afschrift vervaardigd is door Hiddo overa Linda op *overlandsch* of *buitenlandsch* papier. Diensvolgens zoude het afkomstig moeten zijn uit Spanje, waar de Arabieren destijds katoenpapier vervaardigden en in den handel brachten. Hieromtrent schrijft W. Wattenbach, das Schriftwesen im Mittelalter (Leipzig 1871), S. 93:

„De vervaardiging van papier uit katoen moet bij de Chineezen sedert overoude tijden in gebruik geweest zijn en bij de verovering van Samarkand omstreeks den jare 704 aan de Arabieren bekend geworden. Te Damascus werd dat fabriekaat een levendige tak van industrie, waarom het Charta Damascena genoemd werd. Door de Arabieren werd de kunst naar de Grieken overgebracht. Men beweert Grieksche handschriften uit de tiende eeuw op katoenpapier te hebben en in de dertiende eeuw komen deze reeds menigvuldiger voor dan die op perkament.

Men noemde het, om het van Egyptisch papier te onderscheiden, Charta bombycina, gossypina, cuttunea, xylina. Eene onderscheiding van het linnenpapier was toen nog niet noodig.

Tot de vervaardiging van het katoenpapier bezigde men oorspronkelijk de ruwe boomwol. Papier uit lompen vindt men het eerst vermeld bij Petrus Clusiacensis (1122—1150).

Van de Arabieren leerden de Spanjaarden en de Italianen de vervaardiging van dit papier. De voornaamste fabrieken waren te Jativa, Valencia, Toledo, benevens Fabriano in de Mark Ancona. (*)

In Duitschland is het gebruik van deze stof wel niet zeer verbreid geweest, tenzij het papier uit Italie of Spanje ingevoerd werd.

(*) Verg. G. Meerman, Admonitio de Chartae nostratis origine. Vad. Letteroef, 1762 bl. 630.

Mr. J. H. de Stoppelaar. Het papier in de Nederlanden, Middelburg, 1869, bl. 4.

Doch hoe meer de vervaardiging zich uit het oosten en de daarmede in verkeer staande landen uitbreidde, des te meer moest ook linnen in de plaats van katoen treden. Eene oorkonde van Kaufbeuren op linnenpapier uit het jaar 1311 is van twijfelachtige echtheid. Bodmann stelt het oudste zuiver linnenpapier in het jaar 1324; tot aan 1350 komt er ook nog gemengd papier voor.

Alle zorgvuldig geschrevene Manuscripten uit den oudsten tijd toonen reeds door de regelmatigheid van de regels, dat zij gelinieerd geweest zijn, ook waar de sporen daarvan niet meer herkend kunnen worden.

Tot het linieeren bezigde men eene dunne schijf van lood, een liniaal en een passer om de afstanden te bepalen.

In oude handschriften is de inkt donker zwart of bruinachtig. Naarmate echter sedert de 13e eeuw meer geschreven werd, vertoont de inkt zich vaak grijs of geelachtig, of somtijds geheel verbleekt, ten bewijze dat zij ijzerhoudend is."

Dit alles is volkomen van toepassing op het voor ons liggend Handschrift uit het midden der dertiende eeuw, beschreven met helder zwarte letters tusschen fijne naauwkeurig met lood getrokken lijnen. De kleur van de inkt toont duidelijk aan, dat zij niet ijzerhoudend is. Door deze kenteekenen wordt het opgegeven jaar 1256 geheel gewettigd en valt er aan geen lateren oorsprong te denken. Maar daarmede vervalt ook alle verdacht van bedrog uit lateren tijd.

De taal is overoud Friesch, nog ouder en veel zuiverder dan de taal van het Friesch *Rjuchtboek* of oude Friesche wetten en daarvan in vele vormen en spelling verschillende, zoodat zij een geheel afzonderlijken tongval of dialekt vertoont, en blijkens de lokaliteiten de taal moet geweest zijn, zoo als die gesproken werd van het Vlie tot aan de Schelde.

De stijl is hoogst eenvoudig, beknopt, in korte volzinnen, ongedwongen zich bewegende, even als de dagelijksche spreektaal, en vrij in de vormen der woorden.

De spelling is eveneens eenvoudig en gemakkelijk, zoodat de lezing geene de minste moeite kost; en bij alle regelmatigheden toch zoo vrij, dat ieder van de verschillende schrijvers, die aan het boek gewerkt hebben, zijne eigene bijzonderheden heeft, die voortkomen uit de wijziging van den klank der vokalen in verloop van lange tijdruimten, hetgeen natuurlijk het geval moet zijn, daar het laatste gedeelte vijf eeuwen later geschreven is als het eerste.

Als antiquiteit van taal en schrift, geloof ik te kunnen zeggen, dat dit boek geheel eenig in zijne soort is.

Het schrift geeft aanleiding tot eene misschien zeer gewichtige opmerking.

De Grieken weten en erkennen, dat zij hun schrift niet hebben uitgevonden. Zij schrijven de invoering daarvan toe aan Kadmus, een Phenicier. De namen hunner oudste letters van de Alfa tot de

Tau komen zoo geheel overeen met de namen der letters in het Hebreeuwsche Alfabet, waaraan het Phenicische wel nauw verwant zal geweest zijn, dat de Phenicische herkomst dier namen wel niet betwijfeld kan worden. Maar de vorm hunner letters verschilt zoo geheel en al van die in het Phenicisch en Hebreeuwsch schrift, dat in dit opzigt aan geene verwantschap te denken valt. Van waar hebben dus de Grieken die lettervormen ontvangen?

Uit *thet bok thêra Adela follistar (het boek van Adelas helpers)* leeren wij, dat in den tijd, waarin die Kadmus moet geleefd hebben, omstreeks 16 eeuwen voor Christus, een levendig handelsverkeer bestond tusschen de Friesen en de Pheniciers, die zij Kadhemar, kustbewoners, noemden. De naam Kadmus komt te nabij dat woord Kadhemar, om niet te besluiten, dat Kadmus eenvoudig een Phenicier beteekent.

Voorts lezen wij, dat omstreeks denzelfden tijd eene Priesteres van de Burgt op Walcheren, Min-erva, ook Nyhellenia genoemd, aan het hoofd eener Friesche kolonie, zich neergezet heeft in Attika en daar de burgt Athene gesticht heeft. Alsmede uit de berichten, opgeteekend aan de wanden der Waraburch, dat Findas volk ook een eigen schrift bezat, doch zeer omslachtig en moeijelijk om te lezen; en dat daarom de Tyriers en de Krekalanders het schrift van Frya hebben geleerd.

Bij deze voorstelling verklaart de geheele zaak zich zelve, en is het duidelijk, waardoor die uiterlijke gelijkenis tusschen het Grieksche en oud Friesche schrift ontstaan is, welke ook Caesar in het oog gevallen is bij de Galliers; alsmede op welke wijze de Grieken de namen van Findas en de vormen van Fryas schrift nevens elkander hebben gekregen en behouden.

Even opmerkelijk zijn de vormen der cijfers. Men noemt onze getalteekens gewoonlijk Arabische cijfers, ofschoon zij met de Arabische getalteekens niet de minste overeenkomst hebben. De Arabieren in Spanje hebben hunne cijfers niet uit het oosten medegebracht, want de Semitische volken bezigden het geheele alfabet tot het afschrijven van getallen. De wijze van met 10 teekens alle getallen uit te drukken hebben de Arabieren in het westen geleerd, doch daar vormen voor gekozen eenigermate in overeenstemming met die van hun letterschrift, en toch geschreven van de linker naar de rechterhand op Westersche manier. Onze cijfers blijken hier oorspronkelijk Friesche cijfers (siffar) te wezen, *wier vorm* denzelfden oorsprong heeft als het letterschrift en aan de lijnen van het Juul ontleend is.

Het boek, zooals het voor ons ligt, bestaat uit twee van elkander zeer verschillende, en in tijd vrij ver verwijderde gedeelten. Als schrijfster van het eerste gedeelte noemt zich Adela, de vrouw van Apol, grevetman over de Lindaoorden. Dit is vervolgd door haren zoon Adelbrost en hare dochter Apollonia. Het eerste boek

loopende van pag, 1—88 (hier pag. 4—120) is geschreven door Adela. Een vervolg van pag. 88—94 (122—128) is begonnen door Adelbrost en voortgezet door Apollonia. Het tweede boek loopende van pag. 94—114 (128—154) is geschreven door Apollonia. Veel tijd, misschien 250 jaren later, is een derde boek geschreven van pag. 114—134 (156—180) door Frethorik. Vervolgens van pag. 134 tot 143 (180—192) door zijne weduwe Wiljow, daarna van pag. 144—169 (194—226) door hun zoon Konereed, alsdan van pag. 169—192 (226—232) door hun kleinzoon Beeden; nu ontbreken bl. 193 en 194, waarmede het laatste stuk pag. 195—210 (235—253) moet hebben aangevangen, daardoor is de schrijver ons onbekend, hij zal wel een zoon van Beeden geweest zijn. Door Wiljow worden op bl. 134 (182) nog andere geschriften genoemd; daar vermeldt zij thet bok thêra sanga, (thet bok) thêra tellinga, and thet Hellênia bok; en vervolgens tha skrifta fon Dela jeftha Hellênia.

Voor de tijdsbepalingen moeten wij uitgaan van het jaar 1256 na Christus, waarin Hiddo overa Linda het afschrift vervaardigd heeft, en waarvan hij zegt, dat het was het 3449 jaar nadat Atland verzonken is. Dit vergaan van het oude land, âldland, âtland, is bij de Grieken ook in geheugen geweest en Plato maakt in zijn Timaens, 24, nog melding van het verdwenen Atlantis, van welks ligging niets anders bekend was, dan dat het ver buiten de zuilen van Herkules had gelegen. Uit dit geschrift blijkt, dat het een uitgestrekt land geweest is ten westen van Jutland, waarvan Helgoland en de Noordfriesche eilanden de laatste schamele overblijfselen zijn. Deze gebeurtenis, waardoor het schijnt dat een groote verstrooijing van den Frieschen stam veroorzaakt is, was het aanvangspunt eener eigene tijdrekening, overeenkomende met 2193 voor Chr. Bij de geologen bekend als de eerste *Cimbrische vloed*.

Op bladzijde 80 (110) begint een verhaal in het jaar 1602 nadat Atland verzonken is en dus met 591 voor Chr., en bl. 82 (112) het verhaal van den moord gepleegd aan Frâna, Eeremoeder op Texland, twee jaren later, en dus 589. Wanneer nu Adela haar geschrift aanvangt met haar eigen optreden in eene volksvergadering, 30 jaren na den dag dat de Eeremoeder was omgebracht, dan zijn wij in het jaar 559 voor Chr. Uit het schrijven van hare dochter Apollonia vernemen wij, dat Adela 15 maanden na die vergadering, bij eene overrompeling van Texland door de Finnen, verslagen is; dit moet dus gebeurd zijn in 557 voor Chr. en hieruit volgt, dat het eerste boek door Adela geschreven is in 558 voor Chr. Het tweede boek, door Apollonia geschreven, mag dus gesteld worden omstreeks het jaar 530 voor Chr.

Het latere gedeelte behelst de geschiedenis van de bekende Koningen van Friesland, Friso, Adel (Ubbo) en Asega Askar, genaamd Zwarte Adel. Evenwel is van den derden Koning Ubbo niets gemeld, of liever dit stuk is verloren gegaan, bl. 169—188 (zie bl. 226) ontbreken.

Frethorik, de eerste schrijver, die hier voorkomt, is een tijdgenoot van de gebeurtenissen, die hij verhaalt, namelijk de komst van Friso. Hij is een vriend van Liudgert, den Geertman, die als skelta bi thêr nacht op de vloot van Wichhirte den sêkening met Friso hier was gekomen, in 't jaar 303 voor Chr., 1890 jaren nadat Atland verzonken was. Uit het dagboek van Liudgert heeft hij vele van zijne berichten ontleend.

De laatste schrijver geeft zich zelven zeer duidelijk te kennen als een tijdgenoot van Zwarte Adel of Askar, omstreeks het midden van diens regeering, welke bij Furmerius gesteld wordt van 70 vóór — 11 na Chr. gelijktijdig met Julius Ceasar en Augustus. Hij schreef dus in het midden der eerste eeuw voor Chr. en droeg kennis van de verovering van het land der Golen (Galliers) door de Romeinen. Er liggen dientengevolge ruim twee eeuwen tusschen de beide afdeelingen van het handschrift.

Van die Gôla lezen wij bl. 84: alsa hêton tha sandalinga prestera Sidonis. En op bl. 124: tha Gola jeftha Trowyda.

De Golen zijn dus de Druiden, en de naam Galli, overgedragen op het geheele volk, eigenlijk de naam van eene Priesterorde of Priesterstam van oostersche herkomst, even als bij de Romeinen de de Galli, Priesters van Cybele.

De inhoud van het geheel is in allen opzichte nieuw, namelijk er staat bijna niets in, dat wij van elders reeds wisten. Hetgeen wij hier van Friso, Adel en Askar lezen, verschilt gansch en al van hetgeen onze bekende kronijkschrijvers weten te vertellen, of wel doet zulks in een geheel ander daglicht beschouwen. B.v. alle verhalen dat Friso uit Indie gekomen is, en dat dus de Friesen uit Indie afkomstig zijn, en toch voegen zij er bij dat Friso een Germaan was en behoorde tot een Persische stam, dien Herodotus Germanen noemt *Γερμάνιοι*. Naar de berichten, die we hier ontmoeten, is Friso ook uit Indie gekomen en wel met de vloot van Nearchus, maar hij is daarom geen Indiër, hij is van Friesche afkomst, van Fryas volk. Hij behoort namelijk tot eene kolonie Friesen, die na den dood van Nyhellènia, 15½ eeuwen voor Chr., onder aanvoering eener Priesteres Geert, zich aan den Pangab (Indus) neergezet en den naam Geertmannen aangenomen hebben. Die Geertmannen zijn slechts bij een van de Grieksche schrijvers bekend, namelijk bij Strabo, die hen vermeldt als *Γερμᾶνες* eene van de *Βραχμᾶνες* in zeden, taal en godsdienst geheel en al verschillende volkstam.

Bij de schrijvers van Alexanders tochten worden noch Friesen noch Geertmannen genoemd, doch zij spreken van Indoscythae; en geven daardoor te kennen een volk, dat wel in Indie woont, maar uit het verre onbekende Noorden afkomstig is.

In de berichten van Liudgert worden geene namen genoemd van plaatsen, waar die Friesen in Indie gewoond hebben. Wij vernemen alleen, dat zij zich eerst in het land ten oosten van den Pangab

hebben nedergezet, en later verhuisd zijn naar den westelijken oever dier rivier. Verder wordt als eene bijzonderheid medegedeeld, dat in den zomer de zon op den middag recht boven hun hoofd stond. Zij woonden dus nagenoeg onder den keerkring. En nu vinden wij bij Ptolomeus (zie b. v. de kaarten van Kiepert) juist daar op 24⁰ N. B. aan den westelijken oever van den Indus den naam Minnagara, en een graad of zes oostelijk van daar op 22⁰ N. B. nog een Minnagara. Die naam is zuiver Friesch, gelijk Walhallagara, Folsgara, en gevormd van Minna, den naam eener Eeremoeder (zie pag. 74), in wier tijd de tochten van Teunis en zijn neef Inka plaats vonden.

Die overeenkomst is te opmerkelijk om enkel toevallig te wezen, en niet dat Minnagara voor de hoofdplaats dier Friesche kolonie te houden.

De vestiging van die kolonie in Indie aan den Pangab in 1551 voor Chr. en hunne reis derwaarts, vinden wij in Adela's boek vrij uitvoerig beschreven, en wel met de bijvoeging van eene uiterst merkwaardige bijzonderheid, namelijk dat die Friesche zeelieden gevaren zijn *door de straat welke in die tijden nog op de Roode Zee uitliep*. Uit een bericht bij Strabo L. I. fol. 38 en 50 blijkt dat Eratosthenes nog kennis gedragen heeft van die voormalige zeeëngte, waarvan de latere geografen geene melding meer maken. Zij bestond nog in de dagen van Mozes, Exod. XIV : V, daar hij zich legerde bij *Pi ha chiroht*, den *mond der zeeëngte*. Strabo vermeldt bovendien, dat Sesostris eene poging gedaan heeft om de landengte door te graven, maar dat plan niet heeft kunnen uitvoeren.

Dat daar werkelijk eertijds de zee doorgestroomd heeft, bewijzen de uitkomsten van het geologisch onderzoek van de landengte door de commissie voor het kanaal van Suez, waarvan de heer Renaud op den 19 Junij 1856 een rapport heeft uitgebracht bij de Academie des Sciences. In dat rapport komt onder anderen voor : Une question fort controversée est celle de savoir, si à l'époque où les Hebreux fuyaient l'Egypte sous la conduite de Moïse, les lacs amèrs faisaient encore partie de la mer rouge. Cette dernière hypothèse s'accorderait mieux que l'hypothèse contraire avec le texte des livres sacrés, mais alors il faudrait admettre que depuis l'époque de Moïse le seuil de Suez serait sorti des eaux.

Ten aanzien van deze vraag is het zeker van belang in dit Friesche handschrift het bericht te ontmoeten, waaruit blijkt dat in het midden der 16e eeuw voor Chr. de verbinding van de Bittermeeren met de Roode Zee nog bestond en de straat nog bevaarbaar was.

Het handschrift bericht verder, dat kort na die doorvaart van de Geertmannen *beide zee en aarde beefden, en de aarde haar lijf zoo hoog ophief, dat al het water de straat uitliep en dat alle wadden en schorren als een wal oprezen*.

Deze dingen zullen dus na den tijd van Mozes geschied zijn, zoodat tijdens de uittocht (1564) de streek tusschen Suez en de

Bittermeeren nog wel bevaarbaar was, maar bij lagen waterstand droogvoets kon worden doorgetrokken.

Dit punt is dus de oorspronkelijke Isthmus, na welks vorming zeker spoedig de verdere inham noordwaarts tot aan de golf van Pelusium geheel is opgeslibd.

Een duidelijk overzicht over de formatie van dit terrein geeft de kaart gevoegd bij: l'année scientifique et industrielle etc. par Louis Figuier (première année). Paris, Hachette, 1857.

Een ander bericht, dat ook alleen bij Strabo voorkomt, vindt hier insgelijks eene opheldering en bevestiging. Strabo namelijk is onder de Grieksche schrijvers de eenige die vermeldt, dat Nearchus na zijne troepen in de Persische golf aan den mond van de Pasitigris te hebben ontscheept, op bevel van Alexander met zijne vloot weer de Persische golf uitgezeild en om Arabie heen door de Arabische golf gestevend is. Zoo als dit bericht daar staat, is het niet duidelijk wat Nearchus daar te maken had en wat het doel van die verdere tocht wezen kon; enkel tot het doen van geographische onderzoekingen, zoo als Strabo meent, behoefde hij toch niet eene gansche vloot mede te nemen, daartoe was een schip of twee voldoende. Wij lezen ook niet dat hij weer teruggevaren is; waar is hij dan met die vloot gebleven?

Op deze vraag vinden wij hier het antwoord in de Friesche lezing van de geschiedenis. Alexander had die schepen aan den Indus gekocht van, of laten bouwen door de daar gevestigde afstammelingen van de Friesen, de Geertmannen, en van hen scheepsvolk in dienst genomen, en aan het hoofd van deze bevond zich Friso. Alexander had na de volbragte tocht en het transport van de troepen, die schepen in de Persische Golf niet meer noodig, maar wilde ze in de Middellandsche zee gebruiken. Dat had hij in zijn hoofd gezet en dat moest gebeuren. Alexander wilde iets doen, dat niemand voor hem gedaan had. Te dien einde moest Nearchus de Roode zee opvaren, en aan het eind daarvan gekomen (bij Suez), vond hij daar 200 elephanten en duizend kameelen en werklieden en gereedschap, balken, touwen enz., om de schepen op het land te halen en over de landengte te slepen. Dit werk werd met zooveel overleg en ijver ondernomen en voltooid, dat na een arbeid van drie maanden de vloot in de Middellandsche zee weer te water gelaten werd. Dat de vloot werkelijk in de Middellandsche zee gebracht is, blijkt uit het bericht van Plutarchus (vit. Alexandri), doch deze laat te dien einde Nearchus met de vloot om Afrika heen door de straat van Hercules zeilen. Na de nederlaag bij Actium heeft Kleopatra, in navolging van dit voorbeeld, getracht hare vloot over den Isthmus te brengen, om naar Indie te ontsnappen. Zij is daarin verhinderd door de Petraeische Arabieren, die hare schepen in brand staken (Zie Plutarchus vit. Antonii).

Friso is, toen kort daarop Alexander stierf, in dienst gebleven van Antigonus en Demetrius, totdat hij door den laatste op eene schandelijke wijze beleedigd zijnde, besloot met zijne manschappen het oorspronkelijke moederland, Friesland, op te zoeken. Naar Indie terugkeeren kon hij trouwens niet. Zoo vullen de berichten elkander aan en helderen elkander op, en verleenen daardoor eene wederkeerige bevestiging.

Zulke enkele trekken en verrassende uitkomsten leiden mij tot het besluit, dat wij hier met meer te doen hebben, dan met bloote sagen of legenden.

Sints een twintigtal jaren is de aandacht getrokken door de overblijfselen van paalwoningen, het eerst opgemerkt in de meeren van Zwitserland en vervolgens in een aantal streken van Europa gevonden. Men zie daarover Dr. E. Rückert, Die Pfalhbauten. Würtzburg 1869, of Dr. T. C. Winkler, in de Volksalmanak t. N. v. A. 1867. Toen men ze gevonden had, trachtte men uit de onder het water aanwezige fragmenten van wapens, gereedschappen en huisraad na te sporen, door wie en wanneer deze verblijfplaatsen bewoond geweest waren. Uit berichten van historieschrijvers bleek daaromtrent niets meer, dan hetgene Herodotus Lib. v. c. 16 van de Paeonen schrijft. Alleen vond men eene spoor in een der tafereelen op de zuil van Trajanus, waarin de verwoesting van een paaldorp in Dacie is afgebeeld. Dubbel belangrijk is het daarom uit het geschrift van Apollonia te vernemen, dat zij als burgtmaagd (omstreeks 540 v. Chr.) eene reis langs den Rijn gedaan, Switserland (de Swetsar) bezocht, en daar de Meerbewoners (Marsaten) heeft leeren kennen. Zij beschrijft hunne in het meer op palen gebouwde woningen, het volk zelf, zijn aard en levenswijze. Zij vermeldt, dat die Marsaten van vischvangst en jacht leven, en de huiden van het wild bereiden met de schors van berkenboomen, om die pelterij te verkoopen aan de Rijnschippers, die ze verder in den handel brengen.

Dit bericht omtrent de paalwoningen in de meeren van Switserland kan niet geschreven zijn, dan in een tijd toen die paaldorpen nog bestonden en bewoond werden.

In het tweede gedeelte van het Handschrift wordt door Konerêd oera Linda vermeld, dat Adel de zoon van Friso (± 260 j. v. Chr.) met zijne vrouw Ifkja ook die paaldorpen in Switserland bezocht heeft, „fon Walhallagâra brûdon hja alingen thêre sûder Hrênum al-ont hja mith grâte frêse boppa thêre Rêne by tha Marsâta kêmon, hwêrfon vsa Apollônja skrêven heth. Tha hja thêr en stût wêst hêde, gvngon hja wither nêi tha delta".

Later als dit bericht komt bij geen schrijver ergens eenige vermelding van die paalwoningen voor en is die zaak gedurende twintig eeuwen volkomen onbekend gebleven, totdat in den jare 1853, bij buitengewoon lagen waterstand, overblijfselen van zulke woningen

ontdekt zijn. Daarom heeft niemand zulk een bericht in lateren tijd kunnen verzinnen.

Hoewel een groot gedeelte van het eerste stuk, het Boek van Adela, geheel valt in het Mythologisch Tijdvak vóór den Trojaanschen oorlog, is hier in de verhalen een groot verschil met de Grieksche Mythen in het oogloopend. De Mythen kennen geene tijdsbepaling, veel min eene geregelde tijdrekening. Bij de Mythen bestaat geen inwendige zamenhang of consequentie. De vrije verdichting ontwikkelt zich in iedere sage afzonderlijk en onafhankelijk. De Mythologische verhalen weerspreken elkander bijna op ieder punt. *Les Mythes ne se tiennent pas* is de eenige sleutel op de Grieksche Mythologie.

Hier daarentegen ontmoeten wij eene geregelde jaartelling uitgaande van een vast punt, het vergaan van Atland (2193 voor Chr.) De verhalen, natuurlijk, eenvoudig, vaak naïf, weerspreken elkander nimmer, en zijn altijd met elkander bestaanbaar, ook in plaats en tijd. Als b.v. de komst en het verblijf van Ulysses bij de Burgtmaagd Kalip op Walhallagara (Walcheren), 't gene wel het meest sagenhafte stuk is van allen, hier gesteld is op 1005 jaren nadat Atland verzonken is, dan komt dat uit op 1188 jaren voor Chr. en dus vrij nabij overeen met den tijd, waarin de Grieken meenen, dat de Trojaansche oorlog heeft plaats gehad. Die Ulysses-sage is hier niet door de Romeinen aangebracht. Tacitus vond ze reeds in Neder Germanie (zie Germania cap. 3) en zegt er bij, dat te Asciburgium een altaar was, waarop de naam van Ulysses en die van zijn vader Laërtes gelezen werd.

Een ander kenmerkend onderscheid bestaat daarin, dat de Mythe geene herkomst kent, voor hare verhalen nooit berichtgevers of schrijvers noemt, en dus nimmer eenig gezag weet aan te voeren. In Adelas boek daarentegen wordt bij ieder verhaal opgegeven, waar het gevonden of waaruit het ontleend is, b.v. dit is uit Minno's schriften, dit is aan de Wanden der Waraburch gegrift, dit aan de Fryas burch, dit te Stavia, dit op Walhallagara.

En dan is er nog iets. Wetten, geregelde wetgevingen, gelijk zij in Adelas boek in vrij grooten getale voorkomen, zijn in de Mythologie eene onbekende en met haar wezen onvereenigbare zaak. Zelfs als de Mythe aan Minos toeschrijft de invoering van eene wetgeving op Kreta, dan weet zij van die wetgeving zelve niet het geringste te berichten. Ook in de Mythische godenwereld bestaat geene wetgeving, de eenige wet is daar het onveranderlijke Noodlot, of de wil van den oppermachtigen Zeus.

Ten opzichte van de Mythologie is dit geschrift, dat zelf geen mythisch karakter draagt, niet minder merkwaardig dan voor de geschiedenis. Ondanks de vele en velerlei betrekkingen met Denemarken, Zweden (Skênland=Schonen) en Noorwegen (Northland), vindt men hier geene sporen van bekendheid met de Noordsche of Scandinavische mythologie. Alleen schijnt Wodan hier voor te

komen als Wodin, een Friesch heerman, die door een Magy, koning der Finnen, tot schoonzoon aangenomen en na zijn dood vergood is.

De Friesche godenleer of liever godsdienst, is hoogst eenvoudig en zuiver Monotheisme. Wralda of Wralda's geest is het eenige, eeuwige. onveranderlijke, volmaakte en almachtige wezen. Wralda heeft alle dingen geschapen; alles komt uit hem voort, eerst de aanvang, dan de tijd, en vervolgens Irtha. de Aarde. Irtha baart drie dochters Lyda, Finda en Frya, de stammoeders van de drie menschenrassen, het zwarte, het geele en het blanke (Afrika, Asia en Europa). Als zoodanig is Frya de moeder van Frya's volk, de Friesen. Zij is de vertegenwoordigster van Wralda en wordt als zoodanig vereerd. Frya heeft hare *tex* gegeven, de eerste wet, en de eeredienst ingesteld van het eeuwige licht. Die dienst bestaat in het onderhouden van de altijd brandende lamp, foddik, door priesteressen, maagden; aan het hoofd dier maagden staat op alle burgten eene Burgtmaagd; de opperste van alle Burgtmaagden, is de Eeremoeder op de Fryasburgt op Texland. De Eeremoeder heerscht over het geheele land; de Koningen mogen niets doen, er mag niets geschieden, buiten hare raad en goedkeuring. De eerste Eeremoeder is door Frya zelve aangesteld, zij heette Fâsta. Met één woord, wij ontmoeten hier de prototype van de Romeinsche Vestadienst en de Vestaalsche maagden.

Men denke hierbij aan Velleda (Welda) en Aurinia bij Tacitus Germ. 8 Hist. IV. 61. 65. V. 22. 24. Annal. I. 51 en Gauna de opvolgster van Velleda bij Dio Cassius fragm. 49.

Van de burgt van Velleda spreekt Tacitus als eene *edita turris;* Verg. hier bl. 146. Zij was de burgt Mannagarde forda (Munster). In het land der Marsi noemt hij deze burgt Templum Tanfanc (Tanfanc) zoo genoemd naar het teeken van het Juul. Zie plaat I.

De laatste dier burgten is de Fâstaburgt op Ameland geweest, Templum Foste, volgens Occa Scarlensis verwoest in het jaar 806.

Ontmoeten wij hier bij de Friezen een Godsbegrip en godsdienstige denkbeelden, geheel verschillende van de mythologien bij andere volken, nog onverwachter komen ons hier zaken voor, die in het naauwste verband staan met de Grieksch-Romeinsche Mythologie en wel met de herkomst van twee godheden van den eersten rang, Minerva en Neptunus. Minerva (Athénè), is oorspronkelijk eene burgtmaagd, priesteres van Frya op de burgt Walhallagara, Middelburg, of Domburg, op Walcheren. En de zelfde Min-erva is tevens die geheimzinnige, raadselachtige godin, van welker vereering bijna geene sporen zijn overgebleven, dan alleen op Walcheren in de votivsteenen te Domburg, Nehalennia (*), van welke geene

---

(*) Min-erva werd Nyhellenia genoemd, omdat hare raadgevingen *ny* en *hel*, nieuw en helder waren. Desgelijks heet het in Pauli Epitome van S. Pomponius Festus de verborum Significatione, Min-erva dicta quod *bene moneat*.

Zie Preller, Rom, Myth. p. 258.

mythologie iets naders weet dan enkel den naam, waarvan de etymologie zich heeft meester gemaakt tot het uitvinden van allerlei fantastische afleidingen.

De andere Neptunus, bij de Etruriers Nethunus, de God van de Middellandsche zee, blijkt hier bij zijn leven een Friesche Viking, zeekoning, geweest te zijn, thuis behoorende te Alderga (Ouddorp niet verre van Alkmaar). Zijn naam was Teunis, in de wandeling bij zijne manschappen Neef Teunis genoemd, die vooral de Middellandsche zee tot het doel en tooneel zijner tochten gekozen had, en door de Tyriers vergood zoude zijn, in den tijd toen de Phenicische zeevaart zich aanmerkelijk begon uit te breiden en naar Friesland stevende, om hier Britsch tin, Noordsch ijzer en barnsteen uit de Balda (Baltische) zee te halen, omstreeks 2000 jaren v. Chr.

Behalve dit tweetal ontmoeten wij nog een derde mythologisch persoon, Minos, de wetgever van Kreta, die alsmede verschijnt als een Friesche zeekoning Minno, geboren te Lindaoord tusschen Wieringen en Kreyl, die aan de Kreters een Asegaboek heeft medegedeeld. Namelijk die Minos, die met zijn broeder Rhadamanthus en Aeakus als rechter in de onderwereld over het lot der schimmen beslist. Niet te verwarren met den lateren Minos, den tijdgenoot van Aegeus en Theseus, die voorkomt in de Atheensche sage.

Bij deze voorstelling kan misschien iemand zijn lachen niet bedwingen, en kaatst hij mij het straks gebezigde woord fantastisch terug met dat van avontuurlijk. Ook in kon eerst mijne oogen niet gelooven, en toch ben ik bij nadere overweging gekomen tot de ontdekking van verrassende overeenkomsten, die de zaak vrij wat minder avontuurlijk maken, als de geboorte van Athene uit het hoofd van Zeus door een bijlslag van Hephaistos. — B.v.

De Grieksche Mythologie kent van alle Goden eene jeugd, alleen Pallas heeft geene jeugd, zij is niet anders bekend dan als volwassen. Minerva komt als opperpriesteres uit den vreemde, uit een den Krekalanders onbekend land, in Attica. Pallas is eene maagdelijke godin, Minerva is eene burgtmaagd. De blonde, blaauwoogige Pallas onderscheidt zich door deze type van de overige goden en godinnen, als behoorende tot Fryas volk. De wijsheid van beide en de zinnebeeldige attributen zijn dezelfde, inzonderheid de uil. Pallas geeft aan de nieuwe stad haren naam Athènai, die overigens in 't Grieksch geene beteekenis heeft; Minerva geeft aan de door haar gestichte burgt den naam Athene, die in het Friesch wel eene beteekenis heeft en te kennen geeft dat zij als vrienden *âthen* daar gekomen zijn. Minerva komt in Attica omstreeks 1600 jaren voor Chr. in het tijdperk, waarin zich de Grieksche godenleer begint te vormen. Minerva is met de vloot van Jon aan het hoofd van eene kolonie in Attica geland; op Walcheren vindt men haar in later tijd blijkens de Romeinsche votivsteenen onder den naam Nehalennia

vereerd als eene godin van de scheepvaart; en bij de Atheners is Pallas een beschermgodin van scheepsbouw en zeevaart.

De tijd is de Kroder, de kruijer, die eeuwig met het *jol*, het wiel, moet rondloopen, en voeren de zon langs hare baan door het stergewelf van winter-zonnestand tot winter-zonnestand. Zoo vormt hij de jaren, waarbij elke omwenteling van het wiel een dag uitmaakt. Te midwinter wordt het Jolfeest gevierd op Fryasdag. Dan worden koeken gebakken in den vorm van het zonnerad, want van dat Jol heeft Fryas de letters gemaakt, toen zij hare Tex schreef, en het Jolfeest is daarom ook een feest ter eere van Frya als uit vindster van het letterschrift.

Even zoo als dit Jolfeest in Denemarken en geheel Duitschland door de Christenheid op 't Kerstfeest en in ons land op St. Niko laasdag verplaatst is, even zoo zeker zijn onze St. Nikolaaspoppen, de vrijster en de vrijer, eene herinnering aan Frya, en onze St. Nikolaas (banket) letters eene gedachtenis aan Fryas van het Zonnerad gevormd letterschrift.

Ik kan niet den geheelen inhoud van dit merkwaardige geschrift ontleden en moet mij vergenoegen met de gemaakte opmerkingen. Zij mogen eenig denkbeeld geven van den rijkdom en belangrijkheid van dien inhoud. Want al loopen er Sagen onder, ook als Sagen moeten zij waarde hebben voor ons, dewijl van den Sagenschat van ons voorgeslacht zoo goed als niets was overgebleven.

Een inwendig bewijs voor de oudheid van deze geschriften ligt ook daarin, dat de naam Batavieren er nog niet in voorkomt. De inwoners van het geheele land tot aan de Schelde zijn Fryas volk, Friesen. De Batavieren zijn niet een afzonderlijk volk geweest. De naam Batavi is eene uitvinding van de Romeinen, die dezen naam gegeven hebben aan de bewoners van het land ter weerzijde van de Waal, welke rivier op de Tabula Peutingeriana den naam Patabus draagt. Die naam Batavi komt ook niet vroeger voor dan bij Tacitus en Plinius, want de bekende plaats bij Caesar B. G. IV. 10, is geinterpoleerd. Zie mijne verhandeling over den loop der rivieren door het land der Friesen en Batavieren bl. 49 in de Vrije Fries, IV Deel 1e Stuk, 1845.

Met nog eene opmerking betreffende de taal wil ik eindigen.

Zij die nog slechts eene oppervlakkige inzage van het H. S. hebben kunnen nemen, zijn getroffen door de beschaafdheid van de taal en de overeenkomst met het tegenwoordige Friesch en Hollandsch. Hierin meenen zij een grond te zien voor twijfel aan de oudheid van het geschrift.

Maar ik vraag: is dan de taal van Homerus veel minder beschaafd dan die van Plato of Demosthenes? en leeft niet het grootste deel van den Homerischen woordenschat nog voort in het Grieksch van onze dagen?

Het is waar, eene taal beweegt zich altijd, en is steeds aan kleine veranderingen onderhevig, waardoor men verschil vindt bij dezelfde taal in onderscheidene tijdperken. Deze wisseling van de taal geeft juist in dit H. S. stof tot belangrijke opmerkingen voor den taalbeoefenaar. Want niet alleen, dat van de acht schrijfsters en schrijvers, die achtereenvolgens aan dit boek gewerkt hebben, ieder zich kenmerkt door kleine eigenaardigheden in stijl, taal en spelling; maar vooral tusschen de beide afdeelingen van het boek, waar tusschen een tijdverloop van meer dan twee eeuwen ligt, is een in het oog vallend verschil aanwezig, dat aantoont, welk een langzaam voortgaande wijziging de taal in dat bestek ondervonden heeft.

Als slotsom van deze beschouwingen kom ik tot het besluit, dat ik geene reden vinden kan, om aan de echtheid van dit geschrift te twijfelen. Verdichting kan het niet zijn. In de eerste plaats het afschrift van 1256 kan het niet zijn. Wie had in dien tijd zoo iets kunnen verdichten? Zeker niemand, en vroeger nog veel minder. In lateren tijd is eene verdichting evenzeer onmogelijk, om de eenvoudige reden, dat niemand meer die taal machtig was. Buiten de namen van Rask. Richthofen en Hettema, is er geen te noemen, die als taalkundige in dit vak bekend is geweest, of de taal zoo bestudeerd heeft, dat hij daar in schrijven kon. En al kon iemand zulks, dan stond hem nog geen ruimer woordenschat ten dienste, dan de beperkte voorraad, dien de O. F. Wetten aanboden. Daarom is in de laatstverloopen eeuwen de vervaardiging van dit geschrift eene onmogelijkheid geweest. Wie dit in twijfel wil trekken, beginne met aan te toonen, waar, wanneer, door wien en waartoe zulk eene vervalsching had kunnen gepleegd worden, en wijze uit lateren tijd de weergade aan van dit papier, dit schrift en deze taal.

Dat het H. S. van 1256 bovendien geen origineel, maar eene kopie is, bewijzen zoowel gedurige schrijffouten, als enkele ophelderingen van woorden, die in des afschrijvers tijd reeds verouderd en weinig meer bekend waren; b.v. bl. 82 (114) to théra *flête* jeftha *bedrum;* op bl. 151 (204) *bargum* jefta *tonnum* fon tha besta bjar.

Nog sterker bewijs is, dat tusschen bladzijde 157 en 158 een of meer bladen ontbroken hebben, die uit dit H. S. niet hebben kunnen verloren gaan, omdat bl. 167 en 168 (212—214) de paginas recta en versa zijn van hetzelfde blad.

Bl. 157 eindigt: Drie maanden daarna zond Adel boden naar alle vrienden, die hij gewonnen had, en liet hen bidden, dat zij in de Minnemaand verstandige lieden tot hem zouden zenden.

Keert men nu het blad om, dan begint de keerzijde: zijne vrouw, zeide hij, die maagd geweest was te Texland, had daarvan een afschrift gekregen.

Daar tusschen is geen zamenhang. Voor het minst ontbreekt er: de komst dier genoodigden, en het verhaal van hetgene bij die

zamenkomst is voorgevallen. De afschrijver moet dus in het door hem gevolgde exemplaar twee bladen in plaats van een hebben omgeslagen. Er bestond dus een vroeger exemplaar, en wel dat in den jare 803 door Liko oera Linda was geschreven.

Wij mogen dus aannemen, dat wij in dit geschrift, waarvan het eerste gedeelte is opgesteld in de zesde eeuw voor onze jaartelling, het oudste voortbrengsel (op Homerus en Hesiodus na) van de Europeesche letterkunde ontmoeten. En daar vinden wij in ons vaderland eene eeuwenoude bevolking, in 't bezit van eene ontwikkeling, beschaving, nijverheid, scheepvaart, koophandel, letterkunde en zuivere verhevene Godsdienstige begrippen, waarvan wij nooit eenig vermoeden hebben gehad. In onze voorstelling reikten de geschiedkundige herinneringen van ons volk niet hooger, dan tot de komst van Friso, den vermeenden stamvader der Friezen; doch hier ontwaren wij, dat die herinneringen opklimmen tot meer dan twee duizend jaren voor Christus, en in hoogen ouderdom die van Hellas overtreffen en die van Israël evenaren.

In het voorbericht bij de tweede uitgave (Sept. 1876) zegt de Heer Ottema o.a.:

„Van zijn eerste verschijning af, ja zelfs reeds voor het „gedrukt was, heeft het boek een groote tegenspraak en „veroordeeling ondervonden. Vele pennen zijn daarover in „beweging gebracht, eerst om de uitgave te beletten en vervol„gens om de verspreiding tegen te gaan.

„Niet alleen binnen 's lands maar ook daarbuiten is men tegen „dat boek te velde getrokken, alsof van de echtheid of onechtheid „daarvan het welzijn van land en volk afhing."

Waar iemand als Prof. Vitringa in 1874 verklaarde, dat wanneer het boek geen verdichting is, elke bladzijde hooger waarde heeft dan de geheele Ilias, is die strijd trouwens wel verklaarbaar.

Veel echter wat door voor- en tegenstanders is geschreven, zou zeker in de pen zijn gebleven, wanneer toen, in de 70er jaren, bekend was geweest wat pas ongeveer 25 jaar later aan den toenmaligen bezitter van het Handschrift bij brief van den 22en Mei 1895 werd medegedeeld door den Oud-Kapt.-Luit. ter Zee W. M. Visser.

Die brief, opgenomen in de door den Heer L. F. over de Linden in 1912 uitgegeven brochure „Aanvulling van de Brochure Beweerd maar niet bewezen", wordt hier, met het oog op zijn belangrijkheid, in zijn geheel overgenomen.

Delft, 22 Mei 1895.

Aan den Heer Over de Linden
te Helder.

Geachte Heer.

Niet wetend wie van de familieleden thans het H. S. onder zijne berusting heeft, wend ik mij in het algemeen tot „Over de Linden" tot mededeeling van het volgende:

Op *Vrijdag den 23en December 1854, 's avonds,* was ik als adelborst 1e klasse met een corvee van Z. Ms. Fregat „Doggersbank" op 's Rijks werf te Willemsoord, belast en bezig met het leegpompen, verhalen enz. van de schipdeur van het drooge dok, onder leiding van baas Over de Linden.

Deze werkzaamheid duurde door de toen vrij gebrekkige middelen, vrij lang en dit gaf aanleiding en gelegenheid om met genoemden baas een gesprek aan te knoopen.

Onderanderen was het onderwerp hiervan de reis in de Middellandsche zee waar het schip juist van teruggekeerd was en die welke het weer in het verschiet had, waardoor wij van zelf kwamen op het aangename van reizen en daardoor van het zien en leeren kennen van vreemde landen en volken, en zoo van zelve ook op het nuttige van zich te kunnen uitdrukken in de talen dier volken.

Naar aanleiding hiervan maakte O. d. L. de opmerking, dat dit trouwens niet alleen het geval was bij reizen, maar dat ook voor hen die t'huis blijven het alles waard is vreemde talen te kunnen lezen en verstaan, daar men anders verstoken blijft van veel goeds en nuttigs. Zoo bijv. had hij t'huis *een boek* dat al heel lang in zijn familie bewaard en van ouders op kinderen overgegaan was en dat hij nu sedert eenige jaren onder zijne berusting had.

Het boek was niet alleen in een vreemde taal maar ook met zulke vreemde letters geschreven, dat hij het niet lezen kon.

Hij had, zoo vertelde hij, wel alles bij elkaar gesnord wat hij grijpen en vangen kon om hem op den weg te helpen en alle moeite daartoe gedaan, maar hij kon alleen hier en daar een enkel woord oppikken.

Op mijn aanraden er eens een taalkenner over te raadplegen vroeg hij: „Ja wel, maar wie? Professors hebben we hier niet en die komen naar dezen uithoek niet heen en ik zelf, al ging ik naar Leiden, zou toch niet weten tot wien mij te wenden".

„Wel baas", zei ik, „dan kan ik u misschien wel helpen! Bij ons in Delft is een professor in de talen, die alles weet". Hierbij doelde ik op professor Roorda, voor wien ik natuurlijk als Delftsche

jongen, geleerd had de grootste achting te koesteren, te meer, omdat ik met hem in aanraking was gekomen juist ook naar aanleiding van een onbekend handschrift. „Zoo gij wilt zal ik er hem over spreken zoodra ik met verlof ga, en stellig kan hij u helpen, zoo al niet persoonlijk, dan toch door een van zijn collega's in Leiden, Utrecht of elders."

Baas O. d. L. nam dit aanbod gretig en dankbaar aan en wij spraken af, dat ik Zondag daarop bij hem aan huis zou komen om het geschrift vast eens te zien, teneinde er althans iets van te kunnen vertellen aan den heer Roorda.

Dien Zondag kon ik echter niet van boord en helaas! later vergat ik de geheele afspraak, zelfs toen ik kort daarop met verlof ging.

Spoedig daarna ging ik naar zee en ik kwam niet meer aan het Nieuwediep vóór 1867, toen ik als 1e officier met de „Metalen Kruis" t'huis gevaren, daar enkele dagen vertoefde.

Eerst in 1874 maakte ik kennis met de uitgave van Dr. Ottema en toen kwam het gehouden gesprek en mijne gedane, maar niet nagekomen belofte aan baas O. d. L. mij met schaamte en leedwezen, maar tevens met volkomen helderheid weer voor den geest, zoodat ik in mijn dagboek ook den juisten dag en datum kon terug vinden. Ik behoor dus tot de nog levenden, met wien, lang voor het in het licht verschijnen van het werk, O. d. L. er over gesproken heeft.

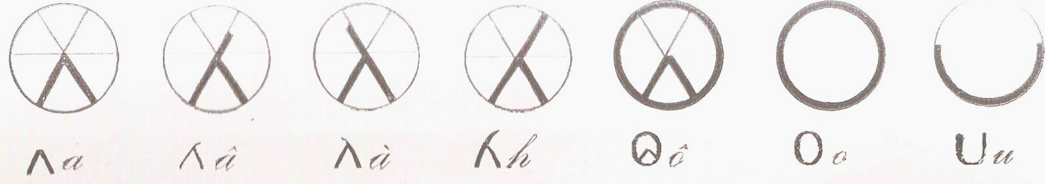
Helaas! kan ik niet getuigen het boek *gezien* te hebben. Ook op mij zouden de bestrijders kunnen toepassen, wat bereids opgemerkt werd nopens andere genoemde getuigen, namelijk, dat O. d. L. mij iets op den mouw heeft gespeld.

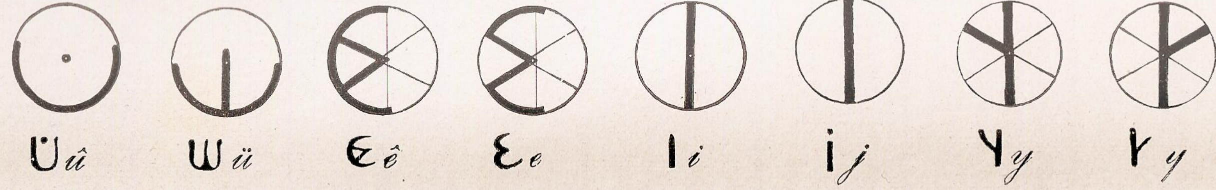
Maar hier bestaat een groot onderscheid.

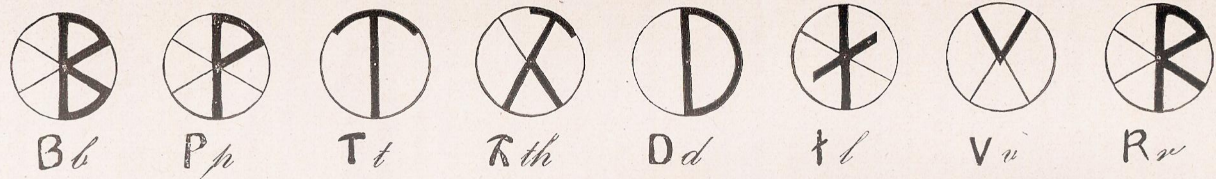
Ik laat daar of O. d. L. onder vrienden tot zooiets in staat was, maar het is ten eenemale onaannemelijk, dat een baas van de werf, op Vrijdagavond een officier zou verzoeken, Zondag daarop ten zijnent *iets* te komen zien, indien dit *iets* niet in werkelijkheid bestond en nog wèl, omdat dit „komen zien" moest dienen als inleiding tot een verzoek aan professor Roorda, waarmede die officier aan O. d. L., zooals deze zelf verklaarde, een zeer grooten dienst zou bewijzen.

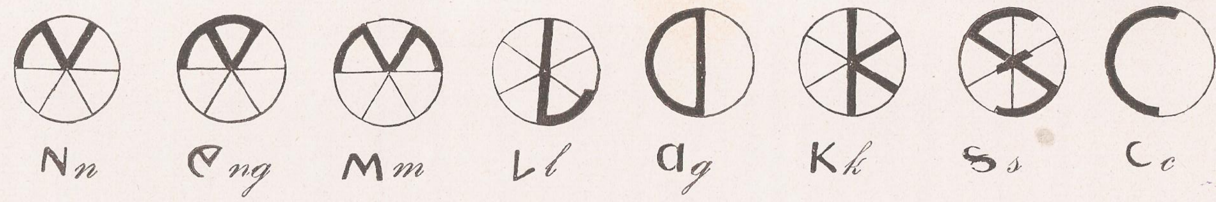
Ik heb, naar ik meen, alles gelezen wat voor en tegen het H. S. geschreven is, maar nimmer aan de echtheid getwijfeld, omdat de afspraak op de werf, zooal geen juridisch bewijs, dan toch zeker eene aanwijzing is van zoodanige waarde, dat zij kan worden gelijk gesteld met zulk een bewijs, zoodat het bij mij steeds boven allen twijfel verheven was dat op genoemd tijdstip — 23 December 1854 — het boek werkelijk bestond.

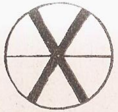
En is dit bewezen, dan is ook, vooral op grond van de paalwoningen-kwestie, het bewijs geleverd, dat het H. S. eeuwen oud is, trots elke bewering van het tegendeel.

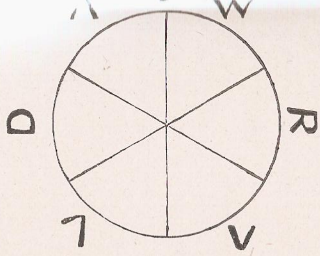

STAND.
RUN.
Λ a
Λ â
Λ à
Λ h
Ѳ ô
O o
U u

Ü û
Ш ü
Ɛ ê
Ɛ e
I i
İ j
Y y
Ɣ y

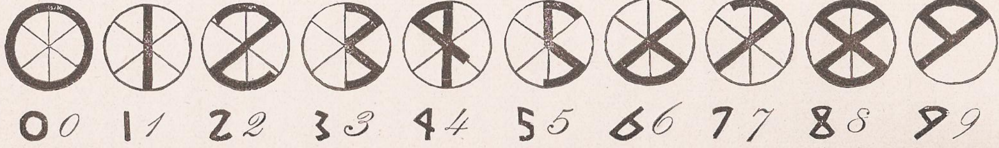

B b
P p
T t
Ʌ th
D d
ƚ l
V v
R r

N n
Ɐ ng
M m
L l
Ɑ g
K k
S s
C c

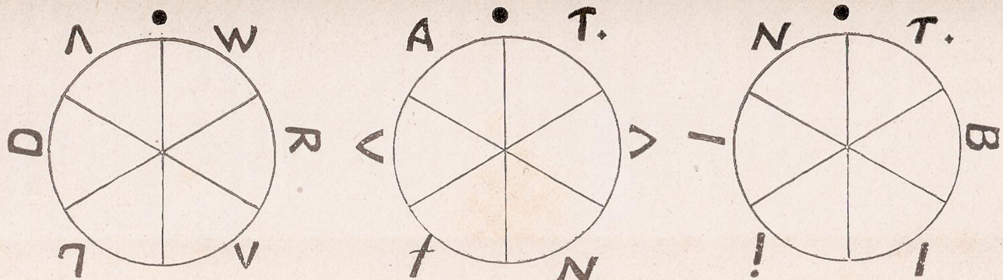

Teekens van het Juul.

Waarom ik hiermede niet vroeger ben aangekomen? Omdat ik in 1875 weer naar Indië ging, eerst in 1880 terugkeerde en na dien tijd zóó overladen was met bezigheden, dat ik wel steeds hoopte en verwachtte eenmaal eene bedevaart naar het H. S. te kunnen maken en dan mijne mededeeling te doen, maar hier nimmer iets van kwam.

Dat de zaak mij thans noopt tot schrijven, dank ik aan eene nieuwe herlezing van „Oera Linda"-litteratuur, ten einde nu verder geen oogenblik te verzuimen zoo mogelijk nog goed te maken wat jeugdige onbezonnenheid mij deed bederven.

Maak van dit schrijven het gebruik dat u wenschelijk zal voorkomen.

Achtend, Uw bereidw. Dr.

W. M. VISSER

Oud-Kapitein-Luit. t/z.,

Inspecteur van Stoomvaartdienst in O.-I.

Oud-Directeur van de Nederl.

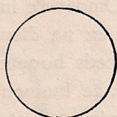
Stoomvaart-Maatij. te Rotterdam.

Ik meen dat elk onbevooroordeelde het met den schrijver van dien brief eens zal zijn „dat het boven allen twijfel verheven (is) dat op genoemd tijdstip — 23 December 1854 — het boek werkelijk bestond" en . . . . . . zooals de reeds genoemde Professor Vitringa in de Deventer courant van 1874 opmerkte „Uit deze omstandigheid (het verhaal van de paalwoningen) volgt ontegenzeggelijk dat het boek, als het een verdichtsel is, na het jaar 1853 moet zijn gemaakt" (*).

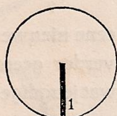
Zooals hiervoor reeds werd opgemerkt, is volgens het H.S. zelf het daarin gebruikte, hierbij afgebeelde, letterschrift gemaakt van het Juul en moet daarom „met de zon om" geschreven worden.

Die woorden zijn eenigszins misleidend: vergis ik mij toch niet, dan is het niet gemaakt van het Juul met zes spaken, zooals dit is afgebeeld, maar ging de vorming van het alfabet hand aan hand met die van het Juul en wel op deze wijze:

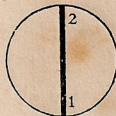
(*) Volgens Vivat's Encycl. en ook volgens den Kapt.-Luit. ter zee Visser werden de Zwitsersche paalwoningen bij zeer lagen waterstand in 1854 ontdekt. Dat zal dus wel vroegstens midden 1854 zijn geweest.

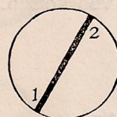

Eerst hebben we den cirkel *zonder* spaken. Hieruit worden gevormd eerst de **o** en verder de **c**, **u** en **û**.

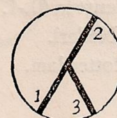

De *eerste* spaak geeft het ontstaan aan de letter **ü**, terwijl wanneer de *tweede* spaak wordt aangebracht de letters **i**, **j**, **t**, **d** en **g** tegelijk tot stand komen.

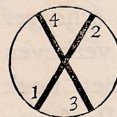

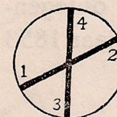
Nu wentelt die cirkel met de twee spaken 30^0 (één teeken van den Dierenriem) „met zon om" en komen deze dus op 30^0/210^0.

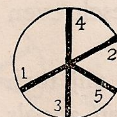
De *derde* spaak wordt nu aangebracht en wel bij 150^0. Hierdoor ontstaan **a**, **â**, **ô**, **h**, **th** en **w**, ook weer alle tegelijk.

De *vierde* in één lijn met de derde komt dus op 330^0 en met behulp hiervan worden gevormd de letters **à**, **v**, **ks**, **n**, **ng** en **m**.

Opnieuw gaan we 30^0 „met zon om" zoodat de derde en vierde spaak komen te staan op de plaats die eerst door de eerste en tweede werd ingenomen, terwijl deze nu de richting 60^0/240^0 aanwijzen. Door het aannemen van den verticalen stand door derde en vierde spaak worden de letters **p**, **gs**, **l**, **y** en **f** gevormd.

Aan het aanbrengen van de *vijfde* spaak hebben de letters **k**, **r** en **b** hun ontstaan te danken, terwijl de *zesde* spaak noodig is voor de vorming van de letters **e**, **ê**, **ij** en **s**.

Bij vergelijking met de letterteekens van het O. L. B. zal blijken dat eerst na de eerste wenteling van 30^0, spaken zijn aangebracht, in den regel zelfs alle tegelijk. *Is mijn opvatting van de wording van het alfabet juist* (en ze wordt — meen ik — krachtig gesteund door wat Marcus van de esotherische waarheden

openbaarde) zie blz. 26 — 27, dan kan dat inteekenen van niet gebruikt wordende spaken een fout bij het overschrijven zijn, maar ook een sluier.

Uit den *stand* der spaken blijkt de volgorde; met het aanbrengen van de laatste spaak, tegelijk waarmede de laatste vier letters gevormd worden, krijgen we dus pas de figuren, in het Oera Linda Bok genoemd „de teekens van het Juul, het oudste zinnebeeld van Wr.alda". (*)

Wat nu is Wr.alda (de Godheid) volgens dit boek? Ziehier eenige uitspraken:

Wr.alda, die alleen goed en eeuwig is, maakte de aanvang, daaruit kwam Tijd. Tijd wrocht alle dingen, ook de aarde. (blz. 12)

Wr.alda is het alleroudste of overoudste, want hij schiep alle dingen. (blz. 137)

Wr.alda is alles in alles, want hij is eeuwig en oneindig. (id.)

Wr.alda is overal tegenwoordig, doch nergens te aanschouwen, daarom wordt dit wezen geest genoemd. (id.)

Uit Wr.alda komen alle dingen en keeren tot hem weder. (id.)

Van Wr.alda komt de aanvang en het einde; alle dingen gaan in hem op. (id.)

Wr.alda is het éene almachtige wezen, want alle andere macht is van hem geleend en keert tot hem terug. (id.)

Uit Wr.alda komen alle krachten en alle krachten keeren tot hem weder. (id.)

Omdat hij (Wr.alda) blijft, daarom is hij alleen wezen en al het andere schijn. (blz. 139)

Dat elk schepsel een deel is van Wr.alda's oneindig wezen hebben zij (**) van ons overgenomen. (blz. 139)

Dit zoo geheel van het gewoon Christelijke afwijkende Godsbegrip, de systematische bouw van het alfabet en verder de omstandigheid, dat in het O. L. B. vaak gebruik gemaakt wordt van zoogenaamd heilige getallen, zonder dat deze ook maar éénmaal als zoodanig worden aangeduid, gaven mij aanleiding eens na te gaan of in werken, die zich in hoofdzaak op occult gebied

(*) Zie voor die teekens de plaat tegenover bladzijde 21.

(**) Finda's volk, het gele ras.

bewegen, niet iets te vinden zou zijn, waardoor de inhoud, of een of ander onderdeel daarvan, in een ander licht verschijnt, en omdat uit het gevondene, naar mij voorkomt, blijkt dat dit werkelijk het geval is, meen ik goed te doen, het door den druk bekend te maken.

Het geven van beschouwingen daarover en het maken van gevolgtrekkingen daaruit worde aan anderen overgelaten.

De door mij geraadpleegde werken zijn:

de Geheime Leer, de samenvatting van Wetenschap, Godsdienst en Wijsbegeerte door H. P. Blavatsky, uit het Eng. vertaald door A. Terwiel. 1907.

Sepher Yetzirah, the Book of Formation and the thirty two Paths of Wisdom, translated from the Hebrew by Wm. Wynn Westcott M. B. 1893.

Het Theosofisch Woordenboek door H. P. Blavatsky. Uit het Engelsch vertaald door verschillende bewerkers. 1906.

De Kabbala der Getallen, verklarend handboek door Sepharial, geautoriseerde vertaling. 1915.

Five Years of Theosophy, mystical, philosophical, theosophical, historical and scientific essays selected from the Theosophist. 1910.

Bij aanhalingen hieruit zijn deze aangeduid met I, II, III als het eerste, tweede of derde deel van de Geheime Leer bedoeld wordt; met S Y, als de Sepher Yetzirah; met W, als het Theos. Woordenboek en met K I of II, wanneer het eerste of tweede deel van de Kabbala wordt bedoeld. De daarop volgende getallen geven dan de bladzijden aan. Het Oera Linda Bok wordt aangeduid door O. L. B. De aanhalingen hieruit werden steeds op de rechterhelft der bladzijden geschreven. Alle cursiveeringen zijn van mij wanneer niet het tegendeel vermeld is.

Voor zoover dit niet reeds uit vorenstaande opgave blijkt, wordt er de aandacht op gevestigd, dat met uitzondering van de Sepher Yetzirah al de genoemde werken van veel jonger datum zijn (ook in 't oorspronkelijke) dan 1867, het jaar waarin het O. L. B. bekend werd bij de geleerde wereld, zoodat wat in dit Handschrift voorkomt, niet daaraan kan zijn ontleend.

Van wat mij voorkwam voor mijn doel van meer of minder belang te zijn, volge hier eerst wat ik over het letterschrift vond.

III 112. Evenals de Hindoes beweren, dat zij de Devanagaari letters gekregen hebben van Saraswati, de uitvindster van het Sanscrit, de taal der Dewas of Goden, maakten de meeste oude volkeren voor den oorsprong van hunne letters en hunne taal aanspraak op hetzelfde voorrecht.

De Kabbala noemt het Hebr. alfabet de „letters der engelen" welke aan de aartsvaders waren medegedeeld.

De Chaldeën vonden hunne letters aan den hemel geschreven door de „nog niet gevestigde sterren en kometen" zegt het Boek der Getallen, terwijl de Pheniciers een heilig alfabet bezaten gevormd door de kronkelingen der heilige slangen.

I 711. Elke letter van de oude alfabetten had haar wijsgeerige beteekenis en reden v. bestaan.

O. L. B. plaat I bl. 64.

Wat hier boven staat, dat zijn de teekens van het Juul, dat is het eerste zinnebeeld van Wr.alda, ook van den aanvang of het begin, waaruit de Tijd is voortgekomen: deze is de Kroder, die eeuwig met het Juul moet rondloopen. Hiernaar heeft Frya (*) het staand schrift gevormd, 't welk zij gebruikte voor hare tex.

Toen Festa eeremoeder was, heeft zij er het run of loopend schrift van gemaakt.

De Witkoning, d.i. Zeekoning Godfried, de oude, heeft er afzonderlijke getalteekens van gemaakt voor het staand en loopend schrift beide.

Het is daarom niet te veel dat wij er jaarlijks eenmaal feest voor vieren.

Wij mogen Wr.alda eeuwig dank wijden, dat hij zijn geest zoo krachtig over onze voorvaderen heeft laten varen. In haar tijd heeft Finda (**) ook een schrift uitgevonden.

O. L. B. 219. Frya's of godestaal.

(*) De stammoeder van het blanke ras.
(**) De stammoeder van het gele ras.

III 113. Volgens de toelichting van Ragon (Maçonnerie occulte bl. 426 noot) op de Kabbala gematria beteekende de figuur **I** den levenden mensch (een rechtopstaand lichaam) daar de mensch het eenige wezen is dat dit vermogen bezit.

Door er een hoofd aan toe te voegen, verkreeg men de letter **P**, die vaderschap, scheppend vermogen, beteekent; de **R** beteekent den loopenden mensch (met uitgestrekten voet) gaande.

Zooals bereids werd aangetoond, werd de letter **P** gevormd door de verbinding van spaak 3 en 4 toen ze den rechtopstaanden stand (dus de **I** vorm) hadden aangenomen met de tweede spaak, middels het daar tusschen gelegen cirkelgedeelte, terwijl de **R** gemaakt werd door met die **P** de 5e spaak te verbinden.

II 711. Als boven doch met betrekking tot de Alexandrijnsche ingewijden.

I 448/449. Marcus, het hoofd der Marcosianen, wier bloeitijd in het midden der tweede eeuw valt en die leerde, dat de Godheid onder het *zinnebeeld* van vier lettergrepen beschouwd moest worden, maakte meer dan elk ander Gnosticus van de esoterische waarheden bekend.

In zijn Openbaring spreekt Marcus van goddelijke geheimenissen door middel van

Zooals hiervoor (blz. 22) werd aangetoond, bestaat het alfabet van het O. L. B. uit 34 letters, (*) alle gevormd door twee of meer spaken alléén, dan wel door deze, mèt een gedeelte van den omtrek, met uitzondering van vier, die dan ook als wijzigingen van een reeds gevormden letter kunnen worden beschouwd.

Dit zijn de **â**, **à**, **u** en **j**. Er blijven dus 30 letters over.

Uit den cirkel met punt en dien

(*) Op de plaat tegenover bladzijde 21 komt de W niet voor.

letters en getallen weergegeven...... daarom moest de Openbaring van Marcus allegorisch gegeven worden.

Het uitspreken nu (door het Woord) van den (Onuitsprekelijken) Naam geschiedde op deze wijze:

Het (de Opperste Logos) uitte het eerste woord van dien Naam, welke eene verbinding (lettergreep) van *vier* elementen (letters) was.

Toen werd de *tweede* verbinding, mede van *vier* elementen er aan toegevoegd.

Vervolgens de *derde*, uit *tien* elementen samengesteld en daarna werd de *vierde*, die *twaalf* elementen bevatte, uitgesproken.......... En dit zijn de klanken, die den Zijnloozen Niet-voortbrengbaren Aeoon naar den vorm openbaren en dit zijn de vormen, welke de Engelen genoemd worden („de zeven Engelen voor den troon" der Christenen) die eeuwig het aanzicht des Vaders aanschouwen.

Op blz. 163 van „de Verborgen zijde der dingen" zegt de Heer Leadbeater:

Geluid doet vorm ontstaan, dezelfde toon brengt steeds denzelfden vorm voort.

met één spaak worden gevormd *vier* letters **o, c, û, ü** (1e verb.);
met twee spaken ook
vier letters **i, t, d, g** (2e verb.).
Daarop volgt, nadat deze *twee* spaken 30° verplaatst zijn en ook de 3e en de 4e spaak zijn aangebracht, de vorming van *tien* letters **a, h, th, w, ô, ks, v, n, ng, m** (3e verb.).

Nadat nu de *vier* spaken 30° verplaatst zijn en daarop de 5e en 6e spaak hun plaats hebben gekregen, ontstaan achtereenvolgens de *twaalf* letters **p, gs, l, y, f** en **k, r, b, e, ê, ij** en **s** (de 4e verb.).

I 563. Den waren geheimen en onuitsprekelijken naam „het woord dat geen woord is" moet men zoeken in de zeven namen der eerste zeven emanaties.

In de Stanza's van het Boek van Dzyan, waarvan „de Geheime Leer" van Mevrouw Blavatsky als eene uitlegging kan worden beschouwd, komt een paar maal het woord **Oeaohoe** (in de Eng. uitgave **Oeaohoo**) of **Oi Ha Hou** voor.

I 118. In de eene beteekenis is het **(Oeaohoe)** de Wortellooze Wortel van alles en in een anderen zin is het naam voor het Eene geopenbaarde Leven.

I 446. De Logos, of de Scheppende Godheid, het „Vleeschgeworden Woord" (*) van elken godsdienst, moet tot zijn eersten oorsprong en in wezen worden nagespeurd. In Indië is hij in elk zijner *persoonlijke* (**) vormveranderingen van Brahmâ Parusha af door de *Zeven* Goddelijke Rishi's en de *tien* Halfgoddelijke Prajapati's (mede Rishi's) nederwaarts tot de Goddelijk-menschelijke Awatara's toe.

De 7 klanken, vormen, zijn dus de eerstgenoemde **c, û, ü, i, t, d** en **g** alle vervat in de **o**, doch onderscheiden in een drie- en viertal.

O de 1e letter v/d 1e verbinding
I „ 1e „ „ 2e „
Haô „ eerste 3 tegelijk gevormd wordende letters van de 3e verbinding.

Dit zijn de **O**
de 7 **(c ü û i t d g)**
de 10 **(a h ô th w v ks n ng m)**
de 12? **(p gs l y f k r b e ê ij s)**

(*) Zie Joh. 1 : 1 — 3.
(**) Cursiveering van Mevr. Bl.

S Y 34. De Elohim zijn de 7 krachten, ontstaan uit het Eene Goddelijke, dat de geopenbaarde wereld bezielde.

I 552. De opperste Prajapati is Sephira.

I 454. De Prajapati's zijn de Sephiroth.

I 552, 554 en 561.
Osiris = Brahmâ = Ormazd = de Opperste Prajapati = Sephira, alle weerkaatsingen van den Logos.

I 101. Sephira de moeder der Sephiroth.

I 160. Van God sprekende stellen zoowel de Kabbala, als de Koning-Psalmist, Hem voor, makende *den wind* tot Zijn boodschapper en „zijn dienaren tot vlammen vuur".

II 704. De „zeven *winden*" of de „zeven Priesters" van de Anoegita.

S Y 35. In zijn toelichting op de Sepher Yetzirah zegt de Heer Wynn Westcott: „Mij schijnt het woord Sephyra duidelijk verband te houden met het Latijnsche spiritus (geest, ziel, *wind*)".

In het O. L. B. komt het woord Sefyra éénmaal voor en wel op bl. 76 in den zin „Onze sêfyra zouden het rondblazen" waarin het vertaald is met „bazuinen".
In de Geschiedkundige Aanteekeningen op het O. L. B. bl. 19 zegt Dr. Ottema daarvan:
„Sêfyra, scheepsroepers, zeetrompetten, waarmede ook de *winden* worden afgebeeld.
Het woord is samengesteld uit Sê = de zee en Fyr, een denneboom, omdat deze trompet gemaakt was uit een uitgeholden dennestam, evenals nog in later tijd de Sint Steffens hoorn, waarvan een exemplaar in het Friesch museum van oudheden berust.
De Grieken hebben aan deze trompet den naam van den Westewind (Zephyrus) ontleend."

Waar we met Elohim, Sephira en Sephiroth op het gebied der Hebreeuwsche Kabbala gekomen zijn, zijn eenige woorden over de Sepher Yetzirah (het Boek der Schepping) misschien niet ongewenscht.

De reeds genoemde Heer Wynn Westcott, die er eene Engelsche uitgave van bezorgde, vertelt in de inleiding dat het werk in zijn oorspronkelijken vorm, volgens de toen (1893) algemeen aangenomen meening, dateert van het begin van de tweede eeuw en beschouwd moet worden als de „kristalliseering" van in dien tijd eeuwenoude overlevering.

Het Theosofisch Woordenboek (blz. 182) zegt er o. a. van „Een zeer oud Kabbalistisch werk .... het verduidelijkt de Schepping van het heelal door eene analogie met de 22 letters van het alfabet. Het is geschreven in het Nieuw-Hebreeuwsch".

Van die 22 letters zegt de S. Y. 15 dat zij de grondslag zijn van alle dingen. Nu zou het van belang zijn te weten welken vorm men zich voorstelde dat die letters hadden.

Die van het Nieuw-Hebreeuwsch komen er natuurlijk niet voor in aanmerking in verband met den tijd dat men deze begon te gebruiken en het Oud-Hebreeuwsch had (althans volgens Meyer's Convers. Lexicon onder het artikel „Schrift") slechts 17 letters.

Waar nu Mevrouw Blavatsky zegt:

II 562. De oorspronkelijke Kabbala was geheel en al metafysisch. De Kabbala van later tijd heeft het Goddelijke ideaal onder het zware phallische element verstikt en

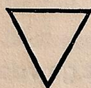
I 314. Het verschil tusschen de Kabbala en de archaische esoterische Widya — wanneer men de Kabbala neemt zooals die bevat is in het Chaldeesche boek der getallen en niet zooals ze thans wordt voorgesteld door het mismaakte afschrift er van, de Kabbala der Christelijke mystieken — is inderdaad zeer klein.

daar is het te verwachten, dat de *tegenwoordige* Sepher Yetzirah geen antwoord zal geven op de vraag welken vorm men zich voorstelde, dat die 22 oorspronkelijke letters der overlevering hadden.

Waar daartentegen, zooals we gezien hebben, de Sephira, moeder der Sephiroth, gelijk is aan de opperste der Prajapati's, die op hun beurt door de 3e en 4e verbinding van den onuitsprekelijken Goddelijken Naam worden voorgesteld, ligt het vermoeden voor de hand, ook in verband met wat zooeven werd aangehaald uit I 314, dat in de *oorspronkelijke* Kabbala dezelfde lettervormen en letterwording zijn bekend geweest. (*) Inderdaad komt het mij voor, dat dit niet onwaarschijnlijk is.

II 732. Ragon in zijn Orthodoxie Maçonnique zegt: „De hieroglyphische zeshoek (zooals hij onzen dubbelen gelijkzijdigen driehoek noemt) is het zinnebeeld van de philosophische drie vuren en drie wateren, waaruit de voortbrenging van de elementen van alle dingen voorkomt".

Hetzelfde denkbeeld komt voor bij den Indischen dubbelen gelijkzijdigen driehoek, want zelfs in de exoterische lezing is de lagere driehoek

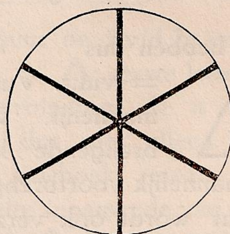
met den top naar beneden gericht het zinnebeeld van...... het *water*.... en de driehoek

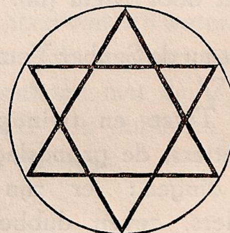
met zijn top omhoog het beginsel van het *vuur*.

I 106. Het vuur (is) in elk wijsgeerig of godsdienstig stelsel eene voorstelling van den Geest der Godheid, het handelend, mannelijk teelend beginsel.

Het Juul heeft, zooals we gezien hebben, dezen vorm

Als we nu de spaken weglaten, doch de punten waar deze den omtrek raken, op de volgende wijze verbinden

dan hebben we den dubbelen driehoek, in III 406 het geheimzinnigst van alle mystieke teekens genoemd.

(*) Zie ook bladzijde 26 III 113.

499 . . . . de stier, dewijl ook hij het beginsel van het vuur en van levenschenkende kracht is.

III 225/6. Aleph (is) een stier (het zinnebeeld van voortbrenging of scheppende kracht). . . Mem (water). . . . de vrouwelijke kracht bij de mannelijke, die er aan voorafgaat.

We hebben dus

= vuur. Vuur = mannelijk voortbrengende kracht en mannelijk voortbrengende kracht wordt ook verzinnebeeld door Aleph (a) en de stier.

= water. Water = vrouwelijke kracht die voorgesteld wordt door Mem (m).

Wat zegt nu de Sepher Yetzirah?

S Y 15. Twee en twintig zijn de letters, de grondslag van alle dingen: er zijn drie moeders, zeven dubbele en twaalf enkele letters.

S Y 18. De drie moeders zijn Aleph, Shin en Mem.

S Y 19. De drie moeders zijn de grondslag, van deze komen drie vaders en hieruit zijn alle dingen voortgekomen die in de wereld zijn.

Naar ik meen, is het de gewoonte in kabbalistische werken om zich zóó uit te drukken, b.v. door eene veranderde rangschikking der woorden, dat alleen een ingewijd lezer de bedoeling vat. Het is dan ook zeer goed mogelijk, dat de hiernevens (bl. 33) aangehaalde zin moet worden gelezen: Aleph in het vuur, Mem in het water en Shin in de lucht.

S Y 20. Hij (Jehovah) beval de letter Aleph om te heerschen in de lucht, de letter Mem in het water en Shin in het vuur.

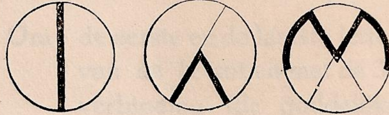
I 492. Zij (de letter **M**) is in alle Oostersche en Westersche talen een mystieke letter en staat als een glyphe voor de golven ΛΛΛ
In de Arische esoteriek evenals in de Semietische heeft deze letter altijd de Wateren voorgesteld.
In het Sanscrit b.v. beteekent Makara, het tiende teeken van den Dierenriem, een krokodil of veeleer een watermonster dat altijd met water in verband stond.

II 384. In de symboliek van alle volkeren beteekent water het vrouwelijk beginsel.

---

*) Zie verder bladzijde 65.

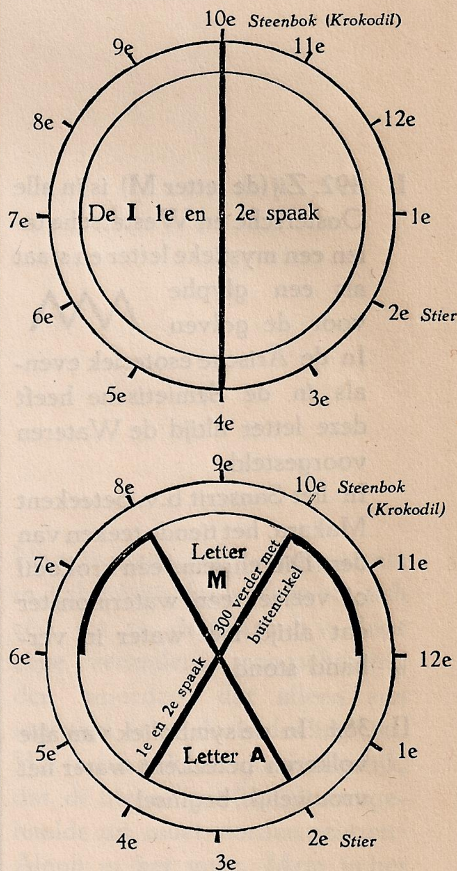
Evenmin als het Oud-Hebr., kent ook het alfabet van het O. L. B. het letterteeken **Sh**, zoodat we dit buiten beschouwing moeten laten en ons bepalen tot de **a** en de **m**.*)
In het alfabet van het O. L. B. worden deze zóó gevormd

1e figuur de I v/d 2e verbinding
2e „ Λ *eerste* letter van de 3e verbinding, de **a** van den vorm dus niet alleen van den vuur driehoek, maar ook een gedeelte innemende van de plaats van de Δ van den in den cirkel gebouwden zeshoek.
3e figuur M de *laatste* letter van de 3e verbinding, de **m** waarvan het middengedeelte den vorm heeft van den waterdriehoek V en ook in plaats en richting overeenkomt met de ∇ van den zeshoek, den dubbelen gelijkzijdigen driehoek.

Welk *oorzakelijk* verband er bestaat tusschen Aleph en Stier en Men en Krokodil (tegenwoordig de Steenbok) is mij niet duidelijk geworden, althans niet duidelijk genoeg om het in korte woorden weer te geven

en alles aan te halen wat Mevr. Blavatsky daarvan zegt, zou wel wat tè veel plaats innemen. *Misschien* dat ook hierin ons alfabet eenige aanwijzing geeft, doch moet ik aan in dit opzicht beter onderlegden overlaten dit na te gaan. Ik bepaal mij enkel tot onderstaande figuren.

Een van de lijnen waaruit de **a** (aleph) gevormd wordt, wijst naar het sterrebeeld de Stier; een van

de beide die met een gedeelte van den omtrek de **m** vormen is naar de Steenbok gericht. Wellicht geeft de stand dier sterrebeelden eenig licht ten aanzien van de vraag uit welken tijd het alfabet van het O. L. B. dateert.

II 56. De woorden **Am** en **Om** beteekenden eenmaal in nagenoeg elke taal het goddelijke of de godheid.

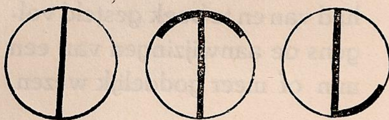
III 589. Het **Om** van **Om** Mani Padmi Hoem is natuurlijk **Aum**.

Om de eerste en de laatste letter van de 1e tot en met de 3e verbinding (de goddelijke en halfgoddelijke).

Am de eerste en de laatste letter van de 3e verbinding (halfgoddelijk).

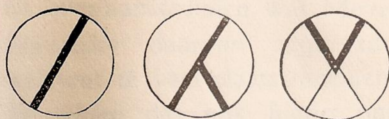
Oum de eerste en de tweede letter van de 1e verbinding met de laatste van de 3e, al de letters van die verbindingen als 't ware insluitend of omvattend.

S Y 26. Het twaalftal, het zevental en het drietal met hunne afdeelingen: boven is de Hemelsche draak **T L I**. De drie zijn water, lucht en vuur: vuur boven, water beneden en lucht tusschen hen in.

Dit zijn de vormen van de **I, T** en **L** in ons alfabet. We hebben dus weer dezelfde verwisseling als bij de **A, Sh** en **M**. (de **T** verwijst naar de wateren, de **L** echter naar het vuur).

S Y 16. Uit de enkele letters koos Hij drie en vormde ze tot een grooten naam **J H V**

Weer de zelfde lijnen als bij de **A** en **M**. Eerst de 30^0 verplaatste **I** van de 1e en 2e verbinding, dan de **H** die (tegelijk met de **A**) als 1e letter van de 3e verbinding ontstaat en eindelijk de **V** evenals de **M** (en tegelijk daarmede ontstaande), een der laatste letters van die verbinding.
Hiermede nemen we afscheid van de Sepher Yetzirah doch komen op de letters **I**, **H** en **V** nog terug.

III 192. Elk volk der oudheid had zijn overleveringen, welke op die van de Arische Geheime Leer berusten en ieder volk wijst tot op heden een Wijze van eigen ras, die de oorspronkelijke openbaring ontvangen had van en te boek gesteld volgens de aanwijzingen van een min of meer goddelijk wezen.

II 697. Wij moeten altijd meer dan ééne beteekenis in elke allegorisch-geopenbaarde geheimenis zoeken en in het bizonder in die, waarin het getal 7 en zijne macht 7×7 of 49 voorkomt.

Oera Linda Bok blz. 11.
Dit stond op de wanden der Frya's burgt te Texland geschreven, dat staat ook te Stavia en Medeasblik.

Het was Frya's dag en te dier tijd was het *zeven maal zeven* jaren geleden, dat Festa was aangesteld als volksmoeder naar Frya's begeerte.
De burgt Medeasblik was gereed en eene maagd (*) was gekozen. Nu zoude Festa haar nieuwe lamp opsteken en toen dat gedaan was in tegenwoordigheid van het volk, toen riep Frya van hare waakstar, zoodat iedereen

(*) Burgtmaagd.

het hooren kon: „Festa neem uwe stift en schrijf de dingen, die ik niet zeggen mocht". Frya deed alzoo als haar geboden was. Zoo zijn wij Frya's kinderen aan onze vroegste geschiedenis gekomen.

I 551. In elken godsdienst vinden we dat de *verborgen* Godheid den grondslag legt.

Dit is onze vroegste geschiedenis. Wr.alda die alleen goed en eeuwig is, maakte den aanvang, daaruit kwam de Tijd, *de Tijd wrocht alle dingen*, ook de aarde enz. Het slot is: „Toen ten laatste sprak donder in de wolken en schreef bliksem aan het luchtruim „Waak" ".

I 546/7. Zooals Thomas Taylor aantoont, heeft geen enkel volk ooit het Eene beginsel voor den onmiddellijken Schepper gehouden.

I 549. ..... Daarom beginnen alle Scheppende Goden of Persoonlijke Godheden op den tweeden trap der Cosmische ontwikkeling. Zeus is geboren *in* en *uit* Kronos = Tijd; Brahma is het voortbrengsel en de uitvloeiing van Kala = Eeuwigheid en Tijd, dewijl Kala een der namen van Wishnoe is.

I 56. Ook de Orphische Leer der godenwording toont *Kronos* als een verwekten god of middelaar.

O. L. B. 64. Tijd is de *Kroder* (*), die eeuwig met het Juul moet rondloopen.

(*) In 't tegenwoordig Friesch is Krode = kruiwagen, een eenwielig voertuig dus door één persoon voort te bewegen.

I 167. De cirkel was bij elk volk het symbool van het onbekende, „grenzelooze ruimte".

K I. 17. Het zijn als eenheidsbegrip wordt uitgedrukt in den vorm van een cirkel.

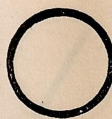
K I. 17. Stellen we een wezen dan plaatsen we een punt in den cirkel.

W 166. Esoterisch beteekent de punt binnen een cirkel de eerste ongeopenbaarde Logos, die verschijnt in het oneindige en onbegrensde uitspansel der Ruimte, voorgesteld door den cirkel.

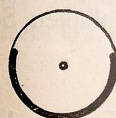
I 56 . . . . . . op dezen trap van het wederontwaken van het Heelal stelt de heilige Symboliek het voor als een volmaakten cirkel met de *punt (wortel)* in het midden.

I 115. De mannelijke Schepper (onder welken naam dan ook) komt voort uit de maagdelijke vrouw, den door den *straal* bevruchten *wortel*.

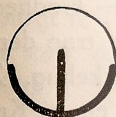
I 114. Licht laat een eenzamen straal in de wateren vallen.

De **O** van het Alfabet van het O. L. B.

De **û**.

De **ü**.

De **o**, **û** en **ü** dus, die met de **c** de *eerste* verbinding vormen van den onuitsprekelijken naam en met de **I** (gezwegen nog van de uit de S. Y. aangehaalde letters **a**, **m**, **t** en **l**) duidelijk maken waarom het O. L. B. het Juul óók het zinnebeeld van begin of den aanvang noemt. (*)

(*) In de „Tijdspiegel" afl. Maart 1917 zegt de Heer Zwierstra in een noot bij zijn artikel „Oud-Germaansche Christuszang" dat Jacob Grimm in een belangrijke plaats der „Friesische Rechtquellen" ten rechte of ten onrechte sporen van Oud-Friesche Cosmogonie meende te moeten zien.

I 501. Het symbool voor de eerste begrijpelijke openbaring der eerste oorzaak was het begrip van een cirkel met een middellijn.

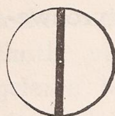
II 563. Het denkbeeld om de *verborgen* Godheid door een cirkel voor te stellen en de *Scheppende Kracht*, mannelijk en vrouwelijk, door de daarin geplaatste middellijn is een van de oudste zinnebeelden.

II 301. De letter **I** of **J** (in 't Hebr. Jod = **J**, **I** of **Y**) is in de Kabbalah het dichterlijk begripsbeeld van Jehovah, de God van het mannelijk zinnebeeld der voortbrenging.

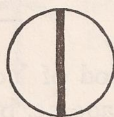
W 95. **J** of **I** duidt in 't Hebr. 10 aan, waarin het overeenkomt met den Goddelijken naam Jah, de manlijke zijde of aanzicht van het tweeslachtig wezen, waarvan **Hovah** het vrouwelijk aanzicht is.

W 104. **Jah — Hovah** .... heeft als eerste beteekenis, bestaan of wezen als mannelijk-vrouwelijk.

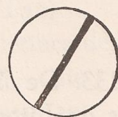
III 205 In den Hebreeuwschen naam van God is **Jod** de vader, **He** de moeder en **Vau** de zoon.

Onze **I**
tweede verbinding.

Onze **I** (mannelijk zinnebeeld).

Hetzelfde, na 30⁰ wenteling.

Onze **H**, een van de tegelijk gevormd wordende eerste letters van de *derde* verbinding.

Onze **V**, eene der later gevormd wordende letters van de *derde* verbinding.

Eerst hebben we dus de **I**, met behulp waarvan eerst de **H** en later de **V** ontstaan.

II 569/70. De kolom en de cirkel (I O) die bij Pythagoras het in de tetraktys vervatte volmaakte getal waren, worden later een bij uitstek phallisch getal en wel in de eerste plaats bij de Joden, voor wie het de mannelijke en vrouwelijke Jehovah is.

II 510. In het Hebreeuwsch is 10 het volmaakte getal of Jehovah.

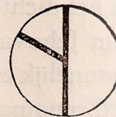
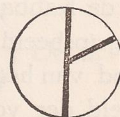
Zooals uit de vorige figuren blijkt, maken de letters **J H V** in het alfabet van het O. L. B. samen het ╳ teeken en nu dit blijkens I 556 werkelijk de 10 voorstelt, *is* **J H V (Jehovah)** tien. (Het aanbrengen van punten die de klinkers voorstellen, dateert volgens Meyer's Convers. Lexicon van de 9e eeuw.)

W 233. De **Y**, de Jod of Yod is de Litera Pythagorae, beteekenende de twee paden van deugd en ondeugd, de rechter voerende naar deugd, de linker naar ondeugd.

I 561. Wie kan hij (Osiris) anders zijn dan de opperste Prâjapati, (Rishi) de opperste Sephira? (zie blz. 29)

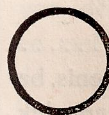
I 552. Osiris evenals Brâhma .... eene weerkaatsing van den Logos.

W 154. Ofschoon zijn (Osiris) naam de onuitsprekelijke is. (zie blz. 29)

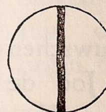

Onze ij en y

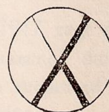
Ofschoon ik er verder niets van zeggen kan, meen ik toch even op onderstaande lettervormen te moeten wijzen.

O (Osiris) 1e letter van de 1e verbinding van den onuitsprekelijken naam.

I (Isis) 2e verbinding.

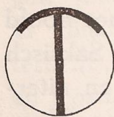
H (Horus) 3e verbinding.

Th (Thoth) en **H** (Hermes) tegelijk met **a** en **ô** ontstaande als eerste letters van de 3e verbinding.

O-siris I-sis. Is het zonder beteekenis dat zoowel **siris, sis** als **thoth** van achter naar voor gelezen hetzelfde woord geven en dat in Osiris het woord Isis begrepen is?

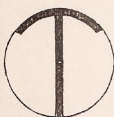
I 467. Het ei (*) (was) het zinnebeeld van het leven in onsterfelijkheid en eeuwigheid, terwijl de Tau die ermee verbonden was, slechts het zinnebeeld was van leven en geboorte door voortbrenging (zie blz. 39 onder II 563).

letter **T** (Tau)
Een der letters der 2e verbinding, die alle tegelijk ontstaan.

W 212. Tufon (Egypt) Tyfon. Tyfon is niet zooals Plutarchus beweert, het bepaalde „Kwade Beginsel" of de satan der Joden: maar veeleer de lagere heelalsche „beginselen" van het lichaam van Osiris.

W 213. Zooals Tyfon oorspronkelijk werd vereerd als een *staande steen*. . . . .

letter **T** (Tufon)
(de lagere heelalsche beginselen = „de wateren").

Uit bovenstaande lettervormen blijkt, dat evenals dit met de speciaal genoemde letters uit de *Joodsche* Sepher Yetzirah — uitgezonderd de L — het geval was, ook de beginletters van de namen der *Egyptische* goden alle behooren tot de eerste verbindingen van den onuitsprekelijken naam, de goddelijke Rishis en de halfgoddelijke Prajapati's van *Indië*.

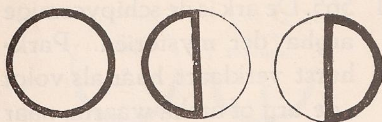
(*) De cirkel.

I 443. De poging om „God" van het Angelsaksisch synoniem „good" af te leiden is opgegeven, want in geen enkele andere taal van het Persische Khoda af tot het Latijnsche Deus toe, is een voorbeeld gevonden van het afleiden van den naam God van de eigenschap goedheid. In eene in 1849 te Londen uitgegeven „Biblical and Theological Dictionnary" van Samuel Green staat onder het hoofd God: „De naam is Saksisch en beteekent goed en uitermate geschikt voor Hem, die het eenige volmaakte Wezen is, heilig, rechtvaardig en goed".

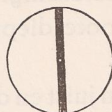
Ook in het O. L. B. beteekent god, goed, maar met allen eerbied voor wijlen Dr. Ottema meen ik dat in sommige gevallen eene vertaling door God beter den zin zou hebben weergegeven. Zoo staat op blz. 136: „Met het Juul verandert en verwisselt al het geschapene maar god is alleen onveranderlijk". Hier vertaalt Dr. O. „god" door „het goede". Iets verder „doordat Wr.alda god is kan hij ook niet veranderen" ook weer vertaald door „goed". Blz. 51 uit de toespraak van Minerva: „Neen", zeide M. „ik ken geen goden die kwaaddoende zijn, daarom kan ik niet vragen of zij beter willen worden. Ik ken een „goede" dat is Wr.alda's geest, maar omdat hij „goed" is, doet hij ook geen kwaad".

Was het ook hier niet juister geweest van een „God" en „omdat hij God is" te spreken? Op blz. 215 is godestaal met taal des goeds vertaald, daarentegen op blz. 219 met Frya's of godestaal. Meerdere voorbeelden zouden kunnen worden aangehaald, doch het vorenstaande zal wel voldoende zijn om het nauwe verband (in het O. L. B.) tusschen goed en god aan te toonen. Waar uit het laatst aangehaalde blijkt dat de naam God bekend was, mogen we veronderstellen dat ook en vooral die in ons alfabet uitdrukking vindt.

I 443. De Latijnsche rassen hebben den naam God van de Arische Dyaus (de dag), de Slavische van het Grieksche Bagh-Bog (Bacchus) en de Saksische rassen onmiddellijk van het Hebreeuwsche Yod of Jod. Vandaar het Saksisch Godh, het Germaansch Gott en het Nederlandsch en Engelsch God.

De **O** **G** **D** vereenigd in het symbool van den cirkel met de middellijn.

De **O** (de cirkel) als de verborgen Godheid in 't midden, de **G** (linkerhelft) en de **D** (rechterhelft), *daarin* gevormd *door* en *tegelijk met* het ontstaan van de middellijn, de voortbrengende kracht (zie blz. 39). En ook hier weer hebben we alleen letters van de 1e en 2e verbinding.

Hiermede hebben we afgedaan met het letterschrift van het O. L. B., waarvan vooral de vorming in de lijnen van het Juul door velen beschouwd is als eene kunstgreep, opzettelijk door een verdichter uitgevonden om zijne misleiding volkomen te maken.

II 565. De ark is de schipvormige argha der mysteriën. Parkhurst verklaart haar als volgt „de arg of archa waarin, naar men veronderstelde, de kiem van de geheele natuur gedurende den rusttijd, die na elken wereldkringloop intrad, op de groote diepte dreef of broedde".

Volkomen juist en de Joodsche ark des verbonds had *volkomen de zelfde beteekenis* (*) met deze bijvoeging echter, dat zij inplaats van een kuische en schoone sarcophaag (het zinnebeeld van den schoot der natuur en de opstanding) zooals in het Heilige der Heiligen van de heidenen het geval was, de ark nog *realistischer* (*) van bouw gemaakt hadden door......

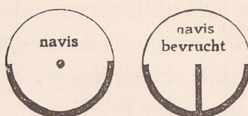
II 564. De latere Rabbijnen en het Talmoedische stelsel hebben alle geestelijkheid in het lichaam hunner zinnebeelden gedood.

II 569. De navis, de op een schip gelijkende vorm van de halve maan, die al de gemeenschappelijke zinnebeelden van het schip des levens, als de ark van Noach, de yonî van de Hindoes en

(*) Cursiveering van Mevrouw Blavatsky.

de ark des verbonds vereenigt ....de navis wordt bevrucht door den geest des levens.

II 561. Zooals verschillende schrijvers aangetoond hebben en in Hargrave Jenning's phallicisme onverholen gezegd wordt, weten wij uit Joodsche opteekeningen dat de ark een steenen tafel bevatte en als het bewijs geleverd kon worden dat deze phallisch was (*) en toch identiek met den heiligen naam Jehovah, die in het Hebreeuwsch zonder klankletters geschreven .... **J H V H**, laat deze wijze van handelen ons de twee letters **I** en **V** (**) (of in een harer andere vormen **U**) over: wanneer wij vervolgens de **I** *in* de **U** plaatsen, hebben wij het „Heilige der Heiligen" en ook linggam en yoni en argha van de Hindoes.

Onze û Onze ü
(zie hiervoor blz. 38)

Onze letter ü

II 357. Men opene slechts de Mazdeaansche Wendidad en leze het bevel van Ahoera Mazda.... nadat hij hem geboden had een Wara — „eene omheining" = een Argha of voertuig — te bouwen.

Als Wara = Argha is, moet het ook bewaarplaats beteekenen. Nu komen in het O. L. B. zoowel het woord ark (in zijn meervoudsvorm arka) blz. 110 als het woord wara (in de samenstelling Waraburg) blz. 71

(*) W. 20. *Ieder* ark-altaar was phallisch.

(**) I, J en Y werden in 't Hebreeuwsch door éénzelfde teeken weergegeven.

voor en *beide in de beteekenis van bergplaats.* „De Waraburgt is geen Maagdeburg maar daarin worden alle uitheemsche en buitenlandsche dingen bewaard, die medegebracht zijn door de zeelieden." Verder hebben we nog het woord „warath" dat bewaren beteekent.

In Five years of Theosophy blz. 212 staat: „Het is nu bewezen, dat in de oudheid de mensch algemeen werd beschouwd als te zijn geboren uit de aarde".

O. L. B. 12. De Tijd wrocht alle dingen, ook de aarde. Na het 12e Juulfeest baarde zij drie maagden.
Lyda *werd* uit gloeiende stof.
Finda „ „ heete „
Frya „ „ warme „
Toen deze te voorschijn kwamen, spijsde Wr.alda hen met zijnen adem, opdat de menschen aan hem zouden gebonden wezen.

II 578. Zooals Prof. W. H. Flower (Voorzitter van het Anthropologisch Instituut van Groot Brittannië) terecht gezegd heeft: „Ik kan de gevolgtrekking, waartoe verschillende anthropologen zoo vaak gekomen zijn, niet bestrijden, dat de oermensch, wat hij ook geweest moge zijn, zich in den loop der tijden in drie uiterste typen versplitst heeft, vertegenwoordigd door de Kaukasiërs van Europa, de Mongolen van Azië en de Ethiopiërs van Afrika.

Verder vond ik nog in Five years of Theosophy op bl. 207 wat ik voorzichtigheidshalve niet vertaal:

„It (the Occult Doctrine) knows but of three entirely distinct primeval races, whose evolution, formation and development went pari-passie and on parallel lines with the evolution, formation and development of three geological strata: the black, the red-yellow and the brown-white races.
id. id. blz. 212.
Arya = uit de aarde geboren of heeren der aarde.

Wijst het verschil in stof waaruit de drie Stammoeders „werden" niet op verschillende tijdperken?
O. L B 12. Lyda was zwart met krulhaar als de lammeren.
Finda was geel en had haar als de manen van een paard.
Frya was wit als sneeuw bij 't morgenrood: haar haar was ragfijn.
F-rya = A-rya? In het Sanscrit bestaat de letter F niet. (Zie verder de brochure Aanvulling enz. genoemd op blz. 18.)

I 2 Boe*dd*ha = de Verlichte.
Boe*d*hisme = van Budha (wijsheid) van den Sanscrit wortel Budh = weten.

O. L. B. 186. Zijn Friesche vriend (*) noemde hem Buda, omdat hij in zijn hoofd een schat van wijsheid en in zijn hart een schat van liefde had. (Bûda is in 't Oud-Fr. buidel.)

II 494. Pattala beteekent het land der tegenvoeters.

Geschiedk. Aanteekeningen op O.L B. blz. 38.
„Nearchus (**) zegt dat het land tusschen de armen van den Indus Pattala heette in de Indische taal, maar in de taal der bewoners Delta, waaruit volgt dat die bewoners Friezen waren, die het lage land de Delta (laagte) noemden".(***)
Delte beteekent ook nu nog in 't Friesch laagte of beneden.

(*) Een zeevaarder als slaaf verkocht.
(**) Vlootvoogd van Alexander de Groote.
(***) Zie verder bladzijde 61.

De naam Pattala gaf dus te kennen dat het door de Geertmannen (zooals ze zich zelf noemden) bewoonde land voor *de daarom heen wonende Indiërs* het land was door tegenvoeters bewoond.

Id Id. blz. 21. Bij Strabo XV 717 bericht Nearchus, de vlootvoogd van Alexander, dat in Indië aan den beneden Indus een volk is, dat niet op palmbladen schrijft, maar brieven schrijft op zeer zwaar ineengestampt katoen.

Id. Id. blz. 46. Als Strabo over de Brahmanen en Buddhisten handelt noemt hij de eersten Brahmanen de laatsten Germanen.

III 118. Want als Pythagoras den uit twee gekruiste driehoeken gevormden zeshoek voor *het zinnebeeld der Schepping* hield enz. enz.

Op blz. 31 werd reeds een en ander over den zeshoek geschreven.
Het O. L. B. blz. 146 zegt:
De burgttoren heeft *zes zijden*
Driemaal 30 voet is hij hoog.
Vlak van boven.
Een klein huisje daarop, waaruit men de sterren beschouwt.
Ziet iemand boven van den toren naar beneden, dan ziet hij de teekens van het Juul *het zinnebeeld van den aanvang.*
(Zie verder blz. 62.)

II 711. De oneven getallen zijn goddelijk, de even getallen zijn aardsch.	Wanneer we de letter **I** beschouwen als onderdeel van de tegelijk met haar ontstaande **D** en **G** dan krijgen we het volgende: De D. staat tegenover het 1e „ C.G. „ „ „ 7e teeken van den Dierenriem. De 1e spaak (na zijn wenteling van 30⁰) staat tegenover het 5e teeken de 2e spaak „ „ 11e „ „ 3e „ „ „ 3e „ „ 4e „ „ „ 9e „ de standen dus, die de letters van de eerste, tweede en derde verbinding maken (Godd. en half-godd.), terwijl de letters van de vierde verbinding respectievelijk gemaakt worden als de 1e spaak tegenover het 6e teeken 2e „ „ 12e „ 3e „ „ 10e „ 4e „ „ 4e „ 5e „ „ 2e „ en 6e „ „ 8e „ staat (de goddelijk-menschelijke dus tegenover de *even* teekens.)
II 161. Het woord Jehovah werd ook afgeleid van het Chaldeesche woord **eue** (eve) of **eua** (eva). II 67. **Ea,** de onkenbare, oneindige godheid. (*)	O. L. B. blz. 47. Het woord Ewa is te heilig om een gewone zaak aan te duiden, daarom heeft men ons Evin leeren zeggen.. ..... Ewa is ook het andere zinnebeeld van Wr.alda's geest, die eeuwig gelijk en onverstoord blijft.

(*) In het Oud-Grieksch, Oud-Hebreeuwsch en Phenisisch had men niet de V en W (Meyer's Conv. Lexicon onder „Schrift").

I 282/3. In het Chaldeesche Boek der Getallen is Ain (En of Aior) het eenige zelf bestaande.	In het O. L. B. is Ên = Een.
I 459. Het ei werd in de Cosmogonie van alle volkeren der aarde als een heilig teeken ingelijfd.	O. L. B. blz. 20. Deze eieren zijn het zinnebeeld van Frya's raadgevingen, waarin onze toekomst verborgen is en van het geheele menschelijke geslacht.
	Na hetgeen daarover op blz. 46 is aangehaald, vervolgt het O. L. B. op blz. 12: „Zoodra zij volwassen waren, kregen zij vermaak en genoegen in de droomen van Wr.alda. Haat trad tot haar binnen en nu baarden zij elk twaalf zonen en twaalf dochteren, elk Juultijd (*) een paar". Daaruit zijn alle menschen gekomen. Evenals bij de vraag „goed" of „god" moet ik met alle bescheidenheid eene opmerking maken. In het oorspronkelijke staat: „krêjon hja früchda ànd nochta „anda drâma Wr.aldas. Od trâd „to-ra binna". Nu zijn de woorden „früchda and nochta" b.v. op blz. 228 van het boek vertaald met „vruchten en granen" en „anda drama" op blz. 242 door „in den droom". Het komt mij dan ook redelijker voor te denken aan een symboli-

(*) Winterzonnestilstand.

W. 149. **Od**, Grieksch, afgeleid van „Hodos" = doorgang, beteekent doorgaan van die kracht welke ontwikkeld wordt door verschillende meerdere krachten of werkende dingen, zooals magneten, scheikundige- of levenswerkzaamheden. Het is eene op zich zelf staande kracht.

I 127. Er bestaat een algemeen agent unique van alle vormen en van het leven dat **Od, Ob** en **Aour** genoemd wordt. **Od** is het zuiver *levenschenkende* licht of magnetisch fluide.

schen droom, wijzende op de te verwachten groote nakomelingschap, dan aan droomen van Wr.alda.

Od, zegt Dr. Ottema in een noot, is de wortel van het Latijn Odi „ik haat".
Wanneer we nu in „anda drâma Wr.alda's. Od trâd to-ra binna" de punt achter „drâma" plaatsen, dan ontgaan we het wel wat onwaarschijnlijke dat „haat" kinderen zou verwekken en geven het vaderschap aan Wr.alda's Od.

K II 41. Vandaar dat ieder Mensch beantwoordt aan een bepaald getal — het hoogste is Adam = 144 = 9 — gemaakt naar „het beeld en de gelijkenis van God".

K I 95....... die, zooals we gezien hebben, wordt voorgesteld door het vierkant van 12 of 144, de getallenvoorstelling van den naam des eersten voorvaders of van dat ras der menschheid dat door de inademing van den Geest, werd „de zonen Gods".

Blijkens het reeds aangehaalde op blz. 12 van het O. L. B. baarde de aarde na het 12e Juulfeest (*) drie maagden, die in 12 jaar (**) elk 12 zonen en 12 dochteren baarden, waarvan alle menschen afstammen.

(*) Dus na 12 × 12 maanden.
(**) Dus in 12 × 12 maanden,

III 380. Wij hebben de aandacht reeds gevestigd op de feiten dat ..... en dat de cijfers 432 van beteekenis zijn in de cosmische ontwikkeling..... De combinatie van de drie cijfers 432 met nullen..... *slaat b. v. op de pralaja der rassen.*

Drie maagden, *stammoeders van de drie rassen.*

$3 \times 12 \times 12 = 432.$

III 261........ en eindigt met 432, het waarlijk „beroemde" getal van de Indische en Chaldeesche oudheid.

III 386. Het is geen nieuws dat evenals de Hindoes de aarde in zeven zones verdeelden, de meer westelijke volkeren Chaldeën, Pheniciërs en zelfs de Joden al hun geheime tellingen bij 6 en 12 deden, hoewel zij steeds het getal 7 gebruikten, wanneer die (de 6 en 12) zich niet tot het beoogde doel leenden.

Op blz. 40 werd reeds met een enkel woord gesproken over het gebruik van zoogenaamd heilige getallen in het O. L. B. Ziehier eenige voorbeelden:

blz. 11 7×7 jaar was het geleden
„ 22 Frya's tex . 12 artikelen.
„ 30 Burgtwetten 2×12 artikelen.
„ 32 Algem. wetten 12 „
„ 34 Daarnaar gemaakte bepalingen . . . . 12 artikelen.
„ 36 Rechten van moeder en koningen . . 12 artikelen.
„ 38 De rechten van alle Frya's kinderen . . 7 artikelen.
„ 42 Wetten voor de stuurlieden . . . . 12 artikelen.
„ 58 3 beginselen waarnaar 7 voorschriften.
„ 24 De moeder te Texland mag 21 maagden en 7

spinmeisjes hebben opdat er altijd 7 bij de lamp mogen waken des daags en des nachts.

blz. 26 3 × 7 flinke boden en 3 × 12 rappe paarden.

„ 26 3 boden met 7 paarden.

„ 34 3 jaar krijgsman, 7 jaar kiezer. Een koning mag niet langer dan 3 jaar aaneen koning blijven; na 7 jaar is hij weer verkiesbaar.

„ 102 7 × 12 schepen.

„ 130 12 meisjes met 12 lammeren en 12 knapen met 12 hokkelingen.

„ 146 Breedte en hoogte van de burgtwoning 3 × 7 voet.

„ 242 7 nachten aaneen verschenen haar de 7 waakmaagden van Frya in den droom.

II 539......... Al deze wetenschappelijke en tegenstrijdige gevolgtrekkingen verdwenen echter in rook, toe Schliemann de ligging van het oude Troje ontdekte, welks bestaan zoo langen tijd voor een fabel gehouden was.

De ontdekking van de ligging van het oude Troje gebeurde nadat het O. L. B. bekend was: het artikel, waaraan nevenstaande regelen ontleend zijn, dateert ook van veel later tijd.

Nu deelt het O. L. B. op blz. 238 het volgende mede:

De heinde Krekalanden (*) hebben te voren ons alleen toebehoord, maar sedert onheugelijke tijden

(*) Italië.

Five vears of Theosophy 208, 212
Het bloed van de werkelijke Romeinen was Grieksch bloed. De opvolging van koningen, afstammende van den Trojaanschen Aeneas is een feit.

hebben zich daar ook nakomelingen van Lyda en Finda nedergezet; van deze laatste kwamen eindelijk een „heele hoop" van Troje. Troja, alzoo heeft een stad geheeten, die het volk van de verre Krekalanden (*) heeft ingenomen en verwoest. Toen de Trojanen in de heinde Krekalanden genesteld waren, toen hebben zij daar met tijd en vlijt een sterke stad met wallen en burgten gebouwd Rome, dat is Ruim, geheeten.

Five years of Theosophy 209 (*vrij vertaald*).
De oude Romeinen waren Hellenen in een nieuw ethnografisch kleed en de nog oudere Grieken de werkelijke bloedvoorvaderen van de toekomstige Romeinen.
In onmiddellijk verband hiermee wordt de aandacht gevestigd op het volgende feit.
Het is een fabel . . . . doch wel geschikt om al de oude ethnologische en genealogische indeelingen in verwarring te brengen.
Atlantis had evenals het moderne Europa tal van naties

O. L. B. blz. 92.
± 1600 jaar voor Chr. voer de vlootvoogd Jon (Jon, Jôn, Jhon en Jân=jeva gegeven) met 100 en 27 schepen uitgerust voor een groote buitenreis uit.
blz. 96. Tien jaren na zijn vertrek kwamen drie schepen in 't Flymeer vallen; van hetgeen het scheepsvolk omtrent Jon vertelde, heeft Moeder een en ander op schrift gesteld.
In het kort komt dit hier op neer. Om, in het H.S. opgegeven redenen, was de kust van Italië voor hem niet veilig, daarom stak hij over naar Lydia (de stranden der Eageische zee) (**). Daar

(*) Griekenland.
(**) Volgens Putger's Historische Atlas heette het middengedeelte van de Klein-Aziatische kuststrook (aan de Eageische zee) Jonia.

en dialecten. Nu zegt de overlevering dat een der kleinere stammen (bij Poseidonis) de Eoliers, oorspronkelijk van ver noordelijke streken gekomen, zich op eene vloot van „arks" (*) heeft ingescheept ver buiten de zuilen van Hercules en langs de kusten varende na eene reis van verscheidene jaren aan de stranden der Egeïsche zee geland is in het land van Phyrra (nu Thessalië) waaraan zij den naam Aeolia gaven. In dat mythisch tijdperk waren Griekenland, Creta, Sicilië en Sardinië eenvoudig de verweg gelegen koloniën van Atlantis.

Van hier, dat de „fabel" verder mededeelt dat die Eoliers langs de kusten van Spanje, Frankrijk en Italië dikwijls stilhielden.

id. 211. Misschien zou het geen slecht idee zijn, zelfs nu nog voor de oudheidkundigen, om met verlof van de anthropologische vereenigingen om de afkomst van de oorspronkelijke voorouders middels hun folkslore en fabels na te gaan.

wilden de zwarte menschen hen opeten en stevenden ze daarom alweer verder tot ze eindelijk te Thyrus kwamen.

Hier echter wilde Minerva (de burgtmaagd, die met Jon was uitgevaren) niet blijven en gingen ze daarom terug en wel naar een land, dat er erg schraal uit zag. Hier bleef een deel van het volk onder Minerva en stichtte Athene. (**) Jon ging weer onder zeil en vestigde zich op een der eilanden (westelijk van Griekenland) naar hem de Jonische eilanden genoemd.

Frya's volk had langs de kusten van den Atlantischen Oceaan volkplantingen o a te Kadijk, zoo genoemd omdat de haven door een steenen dijk gevormd wordt. Dit Kadijk (nu Cadix) heette in 't Punisch „gadeir", dat volgens de Geschiedk. Aanteekeningen van Dr. Ottema blz. 19 beteekent ingedijkte plaats, en in 't Hebreeuwsch Gadeer = door een muur omgeven. Ook de Grieksche benaming heeft die beteekenis.

Kan de naam Eoliers (uitgesproken Joliers) misschien ook verband houden met Jol, de oud-Friesche naam voor Juul?

(*) Ark is in het Friesch nog de naam van een woonschip.

(**) Zie Inleiding blz. 14.

Maar geschiedenis luisterde nooit naar de volkslegenden. Tot op dezen dag is er eene volksoverlevering dat de oude voorvaders van de Thessaliërs van voorbij de zuilen van Hercules waren gekomen. Zoo is de oudste fabel van de oude Thessaliërs. En nu wat was de taal door die Atlantische Eoliers gesproken?

Geschiedenis kan daarop geen antwoord geven. Toch behoeft de lezer slechts herinnerd te worden aan eenige bekende en enkele nog onbekende feiten om dit in een eenigszins intuitief brein op te helderen. Het is nu bewezen dat in de oudheid de mensch algemeen werd beschouwd als te zijn geboren uit de aarde.

Die afstammings-geschiedenis heeft een diepe verborgen beteekenis en staat in zijdelings verband met den oorsprong der menschen en de verschillende rassen.

In de occulte roman Zanoni van Bulwer Lytton (blz. 178 van de Holl. uitgave) legt de schrijver aan Mejnour de hierophant de volgende woorden in den mond:

Want de zuivere Grieken, de Hellenen, wier afkomst uw

Zooals hiervoor reeds werd aangehaald zegt het O. L. B. op blz. 12: Na het 12e Juulfeest baarde zij (de aarde) drie maagden, enz. enz.

droomende geleerden heeft verward, waren van hetzelfde groote geslacht als de stam der Noormannen, bestemd om de Heeren van het Heelal te zijn en niet de houthakkers in eenig deel der aarde. Zelfs de vage overleveringen der geleerden, die de zonen van Hellas doet voortkomen uit de uitgestrekte, onbepaalde gebieden van noordelijk Thracië om de overwinnaars te worden van het herdersvolk der Pelasgi en de stichters van een geslacht van halfgoden, die aan eene door de westelijke zonnestralen gebronsde bevolking een blauwoogige Minerva en een blondgelokte Achilles geven (stoffelijke kenmerken van het Noorden).

O. L. B. 178. Sedert komen de goede Noormannen vaak op Texland om daar Moeder's raad te vragen, maar wij kunnen hen niet meer voor rechte „Frya's" houden.

De op blz. 42 reeds genoemde Bibl. and Theol. Dictionnary zegt blz. 230:
De Grieken worden in 't Oosten Joniërs genoemd.

Geschiedkund. Aanteek. blz. 24. De Joniërs kwamen volgens Strabo en Herodotus in Attica onder aanvoering van Jon, de zoon van Xuthus. Nu beteekent Xuthus blond, zoodat dit alleen zeggen wil dat Jon een blonde man was, tot het ras der blonde menschen, d. i. tot Frya's volk behoorde.

———

I 493. . . . . . . en haar verband met Mare, de zee, of het water.

I 503. . . . . welk het Latijnsche Mare is, de zee.

I 515. Dit vuur daalt eveneens neder in het water of de zee, Mare.

O.L.B. blz. 152. Alkmarum (*) is een mâre of vliet, daarin ligt een eiland; op dat eiland moeten de zwarte en bruine menschen verblijven, die (blz. 150) als roeiers gediend hadden om de buitenvaarders naar huis te helpen. Zij moesten daar blijven, totdat de vloot weder vertrok.

I 507. Maria kreeg door eene gedwongen afleiding bij de Grieken de beteekenis van „Moeder" van den wortel *ma* (voedster)

O. L. B. 228. Dat Irtha (**) bijwijlen alvoedster geheeten wordt en eene *mâm* (moeder) voedster kan nog als overdrachtelijke spreekwijze maar enz.

O. L. B. 228: *mama* leta = laten zuigen = zoogen.

I 151. Adi-Sanat is de Eerste of Oer-oude, een naam die de Kabbalistische „Oude van Dagen" de „Heilige Oude" (Sephira en Adam Kadmon) vereenzelvigt met Brahmâ.

III 205. . . . . dat in den geopenbaarden Kosmos de eene of de Scheppende God is, is bij de Hindoes „de oude", Sanat, de Prajâpati van de Weda's en de Brahmâ van de Brâhmanen.

O. L. B. 12. In een noot zegt Dr. Ottema: Wr.alda Altijd geschreven als samengesteld woord beteekent: de Overoude, het oudste wezen.

O. L. B. 137. Wr.alda is het alleroudste of overoudste.

(*) Alkmaar.
(**) de aarde.

Toen vorenstaande aanteekeningen juist persklaar waren, gaf mij een welwillende hand ter lezing een in 1900 te New York uitgegeven werk, getiteld „Queen Móo and the Egyptian Sphinx."

In dit werk, waarin de schrijver, de Heer Augustus le Plongeon M. D., tracht aan te toonen dat in Centraal Amerika en bizonder in Yucatan de bakermat van de oude beschaving moet worden gezocht, komen zaken voor die in vorenstaande aanteekeningen reeds zijn aangeroerd, maar waarop ik meen nog even te mogen terugkomen omdat ze, uit een geheel andere bron komende, als aanvulling daarvan kunnen dienen.

Op blz. XIX van de inleiding op dat werk zegt de schrijver dat in den nieuweren tijd voor het eerst door hem de Cosmogonische begrippen van de Maya's zijn op schrift gesteld.

Maya is de naam van eene machtige natie die in lang verleden tijd in het schiereiland Yucatan en het tegenwoordige Centraal Amerika woonde.

In 1867 werden door den Abt Brasseur op de tentoonstelling te Parijs eenige proefvellen uitgestald van zijn in 1869 uitgegeven werk „Studiën over het Schriftstelsel en de taal der Maya s''. *Dit was het eerst wat ooit over het bestaan van oude Maya-boeken werd geopenbaard* (blz. 241/242).

Het Oera Linda Bok kan daaraan dus niets ontleend hebben.

blz. 146. De Maya historieschrijvers verhalen de verdwijning van het „Land van Mu" (*) in op de tempelwanden uitgebeiteld schrift. Zij beginnen van daar hunne nieuwe tijdrekening.

O. L. B. blz. 66. Dit staat op alle burgten geschreven. (**) (volgt o.m. het verhaal van het vergaan van Atlantis.)
In de lezing van Dr. Ottema is reeds medegedeeld, dat in het O. L. B. voor alle tijdsbepalingen uitgegaan wordt van het jaar 2193 vóór Chr., het jaar waarin Atland of Aldland zonk.
De Maya-oorkonden noemen 8060 jaar voor dat deze geschre-

(*) Door den schrijver voor Atlantis gehouden.
(**) d.w.z. op de wanden gegrift.

ven of liever gegrift werden als het jaar waarin die groote gebeurtenis plaats greep.

O. L. B. 146. De wanden van den toren zijn gesmukt met kostbare steenen.
Op de zuiderwand is de Tex gegrift.
Aan de rechterzijde van deze „de oudste leer".
Aan de linkerzijde de wetten.
De andere zaken vindt men op de drie andere zijden.

blz. 215. Zij stelden dat Eeuwige Eene wezen voor als een cirkel die ze *U*ol noemden.

In het O. L. B. is *J*ol het zinnebeeld van Wr.alda, die alleen eeuwig is.
(Het Maya-alfabet heeft niet de J).

---

blz. 216. Bij de ontwaking van het bewustzijn, toen het geslachtlooze ophield dit te zijn, bevruchtte het mannelijk beginsel de maagdelijke schoot der natuur. Deze nieuwe manifestatie stelden ze voor als een cirkel met zijn opstaande middellijn.

Zie bladzijde 39.

---

blz. 149. Ter herinnering aan het vergaan van het „Land van Mu" (Atlantis ?) schreven de Grieken een heldendicht in de Mayataal, die toen de algemeen gangbare schijnt te zijn geweest.

Toen in 403 voor Chr. tijdens het Archontschap van Euclydes de taalkundigen het Grieksche alfabet in zijn tegenwoordigen vorm rangschikten, namen zij voor de namen dier letters woorden, gevormd uit de samenvoeging van de woorden waaruit elke regel in gezegd heldendicht was gevormd.

b. v. Alpha Al paa ha
hevig breekt water
Beta Be ta
wandelen plaats
Gamma Kam ma
ontvangen aarde
Delta Tel ta
lage *plaats*

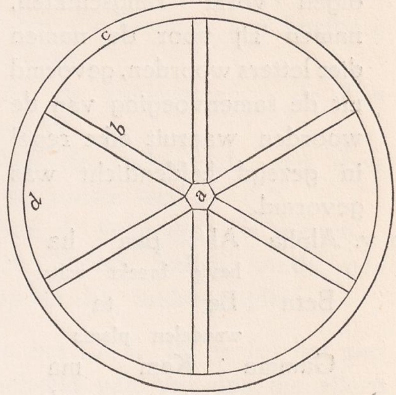
(de D en G komen in 't Maya-alfabet niet voor.)

Zooals reeds op blz. 47 werd medegedeeld is Delte in 't O. L. B. en ook in het tegenwoordige Friesch „lage plaats" dus geheel overeenkomende met de beteekenis welke de Maya's aan dit woord hechtten.

De *oorspronkelijke* beteekenis van de Grieksche letter **D** was dus ook lage plaats, terwijl de *vorm* van die letter (vroeger werden in 't Grieksch alleen „hoofdletters" gebruikt) ook geheel overeenkomt met die in het alfabet van het O. L. B. nl. **D** (in Meyer's Conversation Lexicon te vinden onder het artikel „Schrift" op de daarbij behoorende tabel als „Ältere Form des Ostens" vermeld).

blz. 223. Ik heb reeds opgemerkt dat zij (de Maya's) in hun gewijde gebouwen steeds hun ideeën omtrent schepping en godsdienst belichaamden, voornamelijk in hun piramiden.

Volgens de beschrijving op blz. 146 O. L. B. moeten de burgten dezen vorm gehad hebben:

a. toren aan beide zijden elk 3 × 7 voet breed, hoog 3 × 30 voet.
b. woningen van 3 × 100 voet lang, 3 × 7 voet hoog.
c. Gracht van 3 × 12 voet.
d. ringdijk.

die van het Juul dus, het zinnebeeld van Wr.alda en van den *„aanvang"*.

blz. 223. De loodrechte doorsnede van het plan van deze gebouwen was altijd beschreven in een halve cirkel met een straal van 21 = 3 × 7 Meter.

O. L. B. 146. Aan elke zijde van den toren staat een huis lang 3 × 100, breed 3 × 7 voet en ook zoo hoog, ongerekend het dak dat rondachtig is.
Kan dit „rondachtig" misschien wijzen op den boog van een cirkel met een straal van 3 × 7 voet?

blz. 253. De Maya's hielden het vuur voor den adem, de directe uitvloeiing van Ku, de hoogste Intelligentie.
. . . . . . daarom vereerden zij het als godheid zelf.
Voor het vuur richtten zij op hooge plaatsen altaren op, waarop een altijd brandend vuur, waarbij gewaakt werd door priesteressen, wier bizondere plicht het was te zorgen dat het niet werd uitgedoofd.
Aan haar hoofd stond een hoofdpriesteres. (*)

O. L. B. 149. Bij ons op de burgt is het zóó verdeeld. Zeven jonge meisjes (maagden) waken bij de lamp. Iedere waak drie uren. . . . . . Zijn ze zeven jaar wakende geweest dan zijn ze vrij. De lamp hangt in den toren.
O. L. B. 22 vermeldt dat de oorspronkelijke lamp op Texland door Frya werd aangestoken.
Is ergens een burgt gebouwd dan moet de lamp daarvan aangestoken worden aan die te Texland, doch dit mag slechts door de Moeder geschieden.
Op die hoofdburgt, waarvan „de toren tot de wolken reikte", was de Eeremoeder gevestigd; hier waren 21 maagden met de zorg voor de lamp belast.

---

blz. 257. De Magiërs, Chaldeën en Egyptenaren noemden het water A, waarschijnlijk omdat het de eerste klank is die een kind zonder moeite uit.
De Maya's stelden dien naam van het water voor door een O, de vorm van een druppel of van de horizon, soms met, soms zonder een punt in het midden, de zon aanduidende.
Toen zij de karakters van hun alphabet bedachten (meest afbeeldingen van hen omrin-

In het O. L. B. wordt water soms door à aangeduid.
In het Nederlandsch beteekende A zooals bekend is ook water.

Blijkens het op blz. 22 vermeldde was ook in het alfabet van het O. L. B. de O de eerste letter (zooals ook het cijferschrift met O begint) doch werd niet de A.
In het alfabet van het O. L. B. (wanneer mijne opstelling juist is) is de A de eerste letter van de 22 die gevormd worden nà de 8 van de eerste en tweede verbinding.

(*) Lady superior.

gende dingen) gaven zij dit natuurlijk de eerste plaats. Zoodoende werd a de eerste letter in het alfabet van alle naties, waarmee zij gemeenschap hadden en is nog de eerste letter van meest alle gebruikt wordende alfabets.

Volgens een ander werk van den schrijver (getiteld Sacred Mysteries had zoowel de O als de A den vorm ⊙ doch werd de A bovendien weergegeven door Λ

blz. 14/15. De symbolen van het Heelal bij de Maya's, Hindoes Chaldeën en Egyptenaren vergelijkende, zien we dat dat van de Maya's het eenvoudigst is.

We vinden het herhaaldelijk terug als versiering (ornament) op de middenlijst van de bovenste kroonlijst der architraaf (*) op de oostelijke en westelijke gevel van Koning Can's paleis, welk gebouw ook het verblijf van den Hoogepriester was.

In het midden zien we een cirkel en daarin een zeshoek, gevormd uit de zijden van twee ineengevlochten driehoeken.

Op blz. 31 hiervoor werd reeds een en ander gezegd over den dubbelen driehoek.

O. L. B. 64. Wat hier onder staat is op de muren van de Waraburgt geschreven.

Wat hier boven staat zijn de teekens van het Juul (zie plaat tegenover bladz. 21, waarin zooals reeds opgemerkt op blz. 31 de hoekpunten van den zeshoek door spaken verbonden zijn.)

(*) Central fillet to the upper cornice of the entablatores.

blz. 258. In het onderhavige opschrift staat de X van het Maya-alfabet (uit te spreken als Sh) als verkorting van Ix, het vrouwelijk lidwoord, voor de vrouwelijke krachten der natuur, zooals de Ah, het mannelijk lidwoord, staat voor de mannelijke krachten.

Op blz. 31 werd reeds uit I 106 en op blz. 33 uit II 384 aangehaald dat vuur en water onderscheidenlijk het mannelijk en het vrouwelijk beginsel aanwijzen en tevens (blz. 33) dat plaats en vorm van de A en M in het alfabet van het O.L.B. daarmede in overeenstemming zijn. Mocht nu evenals in 't Maya de letter Sh ook in 't Hebreeuwsche alfabet door X zijn weergegeven (en Vivat's Encyclopaedie zegt van deze letter: „In de oudste Semitiesche inscripties bestaat deze letter die daarin een S klank (*) voorstelt enz." dan zou deze derde moederletter (zie blz. 32) juist de rol en de plaats vervullen die de S. Y. op blz. 18 haar toekent: „Ze is als de tong van een balans die tusschen vuur en water staat en deze in evenwicht houdt".
De onderste helft toch van de X vormt de A, de bovenste bestaat uit de lijnen van de M. en voorzoover bij 10 letters van een *middenste* gesproken kan worden hebben we tevens de eerste, middelste en laatste letters van de 3e verbinding.
Opmerking verdient dat voor de vorming van de Ah en Ix in het Maya juist dezelfde lijnen noodig zouden zijn als voor de A, Sh en M en de J H V (zie blz. 33 en 36).

*) Uit Richteren 12 vers 5 en 6 blijkt dat bijv. de Efraimiten de Sh niet konden uitspreken en daarvoor de S in de plaats stelden.

Op blz. 222 geeft de schrijver de esotherische beteekenis van de namen der cijfers, zoo als die door de oude Maya-adepten werden onderwezen aan hen, die zij inwijdden in de geheimen der Cosmogonie.

3 b.v. is **Ox**. Hij, die door zijn ineigen Macht.

7 „ „ is **Uuc**. Om zijn medewerker te zijn.

O. „Het" de Logos (zie blz. 28).

Uuc. De drie letters door „Het" Het (voorgesteld door O) Zelf geuit, vormende de eerste verbinding van den Onuitsprekelijken Naam en met de O, de eerste letters van het alfabet van het O. L. B. volgens mijne opstelling.

Met deze opmerking, die als 't ware de Maya-schakel vormt tusschen het door Marcus geopenbaarde en het alfabet van het O. L. B., besluit ik.

Jaren lang reeds hoopte ik eenmaal *iets* te mogen bijdragen tot staving van de echtheid van Thet Oera Linda Bok.

Mocht dat, waarop in deze bladzijden de aandacht is gevestigd, werkelijk de beteekenis hebben, die naar mijn bescheiden meening daaraan, als geheel genomen, mag worden toegekend, dan voorzeker is die wensch meer dan vervuld en eindig ik dit „Een en ander" met een woord van dankbare hulde aan de nagedachtenis van Mevrouw Blavatsky, zonder wier arbeid, de mijne, voor mij althans, onmogelijk zou zijn geweest.

Bandoeng, Maart 1918. S. J. MEIJER.